

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

✉: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501 📠: 06-1/441-6502

✉: titkarsag@panasztestulet.hu

🌐: www.panasztestulet.hu

Ügyszám: FRP/563/2012/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

63/2013. (II. 27.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ 2012. július 10-én előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2013. február 27-én – dr. Kádár András Kristóf testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) A panaszos 2012. július 10-én elektronikus úton terjesztette elő beadványát, amelyet 2012. július 16-án aláírásával megerősítve, változatlan tartalommal, postai úton is megküldött a Testületnek. Beadványában az alábbiakat adja elő.

2012. július 7-én a B. városi K. L. téren tartózkodott, mert tudomására jutott, hogy ott több százan tiltakoznak a Budapest Pride 2012. névre hallgató rendezvény ellen. Mivel a panaszos a rendezvény hatósági engedélyezésével nem értett egyet, jelenlétével kívánta kifejezni a tiltakozását. A panaszos elmondja, hogy a sajtóban megjelent hírekkel ellentétben ő nem látott olyan személyt a helyszínen, aki paradicsommal, illetve tojással dobálta volna a felvonulókat. Saját bevallása szerint azonban kórusban történt szidalmazások a vonulók irányába elhangzottak, illetve „a provokatív módon viselkedő, a sorfalból kiszólogató rendőröket is szájukra vették” az ellentüntetők. A panaszos a fenti cselekmények egyikébe sem

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

kapcsolódott be, a rendőrök felé azonban több esetben is jelezte az azonosító szám hiányát, valamint a provokatív viselkedés rosszallását.

A panaszos 17 óra 44 perckor felhívta a 107-es számot, és jelezte, hogy a rendőrök külön kérésre sem hajlandók az azonosítójukat látható helyre kitenni. Erre azt a választ kapta, hogy vegye föl a kapcsolatot az egyik helyszíni parancsnokkal, amit meg is tett. A helyszíni parancsnok készségesen elkísérte az első ilyen rendőrhöz, aki az A. utca – K. L. tér sarkán állt. A panaszos kérésére a helyszínparancsnok elővetette a rendőrrel az azonosítóját, a panaszos azon kérését azonban, hogy jelezze a beosztottjának, hogy ne provokálja a helyszínen lévő békés embereket, nem teljesítette. Mosolyogva annyit mondott kollégájának, hogy majd egy kávé mellett megbeszéljük. A helyszínparancsnok ezt követően távozott. Egy-két percen belül egy magántelefonszámról hívta a panaszost a rendőrség egy munkatársa, akinek ő szintén jelezte, hogy több rendőr azonosító nélkül van szolgálatban, és a panaszos minden igyekezete ellenére provokálják az embereket, megnyugtató választ azonban ekkor sem kapott. A panaszos elmondja, hogy az egész nap folyamán – a véleménye szerint – szakszerűtlen, provokatív rendőri intézkedéseket dokumentált a nála lévő fényképezőgéppel. Szokatlanul gyakori volt ugyanis, hogy a rendőrökön nem lehetett látni az azonosítójukat, illetve azt szándékosan eltakarták.

A panaszos meglátása szerint a „békésen sétálgató, egymással beszélgető kisebb tömegre” nem volt jó hatással, hogy a kordon túloldaláról – minden a helyszínen észlelhető – ok nélkül több rendőr kamerázásba kezdett. Ezt a helyszínen többen úgy értékelték, hogy annak kimondottan készletező-adatgyűjtő jellege volt. A panaszos elmondása szerint a rendőrség többször is használt hangosbemondót. Mint a panaszos utólag megtudta, egy önkényuralmi jelképet a ruházatán magán viselő fiatalember miatt, de sokak szerint a terület elhagyására szólították fel az embereket – ami a panaszos meglátása szerint egyébként nem lehetett jogszerű. A panaszos elmondja, hogy éppen egy intézkedést szeretett volna rögzíteni a helyszínen, amikor erőteljesen meglökték (ez a [...] videón láthat 11:21 percnél²). Ennek okát szerette volna a megtudni, az őt meglökö férfi azonban nem volt hajlandó nyilatkozni. Ekkor a V. Minisztérium előtti útszakasz irányából lehetett hallani a tömeg felháborodását, ezért a rendőrök futólépésben elindultak abba az irányba, és a panaszos is így tett, amikor hátulról egy rendőr – akinek azonosítóját nem sikerült feljegyeznie – megtaszította.

A V. Minisztérium előtt hangos szóváltás alakult ki a helyszínen lévő civilek és a rendőrök között. A panaszos igyekezett tájékozódni a történetekkel kapcsolatban, és tudomására jutott, hogy a [...] sisakszámot viselő rendőr – aki nem viselt azonosító számot – a gumibotjával csapkodta az embereket. A rendőr a sorfal mögött állt, amikor a panaszos lefényképezte, és a videofelvételt készítve kérdéseket intézett hozzá. A rendőr ezekre nem reagált, azonban szemlátomást bosszantotta, és igyekezett a panaszost elkerülni. A rendőrök többször is kérték, hogy fejezze be a kamerázást, de mivel ezen kérésüket nem tudták jogszabállyal alátámasztani, a panaszos folytatta a felvételkészítést. Ekkor a rendőrök sietve elindultak az A. utca felé, a panaszos követte őket. A [...] sisakszámot viselő rendőr azonban hirtelen megfordult, és a panaszosnak ment. Erről mintegy 1,5 perces késéssel az alábbi felvételt találta a panaszos az interneten: [...]³.

² Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos azonosíthatóvá válását megelőzendő, a linket töröltük.

³ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos azonosíthatóvá válását megelőzendő, a linket töröltük.

A panaszos előadja, hogy a rendőri támadás során megsérült a válla, a lapockája, a nyaka, a térde (ezek hámsérülések), továbbá dereka, bal alkarja, jobb kézfeje és a tarkója. A tarkóját rúgások érték. Annak ellenére, hogy ő a legcsekélyebb ellenállást sem tanúsította, megszorongatták a nyakát, kezeit kicsavarták és megbilincseltek. A bilincselés miatt a panaszos mindkét kézfejen sérülések keletkeztek. Az intézkedés során elvették a panaszostól a fényképezőgépét, amit útban a Gy. utcába kapott vissza. A panaszos hajnali egy óra körül tartott kihallgatásán bizonyítékként megjelölte a nap során rögzített fotókat és videókat, a fényképezőgépe memóriakártyájáról azonban minden fotót és videót töröltek. A panaszos elmondja, hogy a rendőri intézkedést megelőzően 2-3 száz – köztük családi és munkával kapcsolatos – fénykép volt a memóriakártyán. A memóriakártya eltűnését a panaszos jegyzőkönyvben jelezte a rendőrkapitányságon, és szakértői vizsgálat elrendelését is kérte ez ügyben.

A panasz szerint a szolgálati gépjárműnél a rendőrök több megengedhetetlen megjegyzést tettek. A panaszos az ülés előtt állt, amikor meglökte egy – az előbbi felvétel 48. másodpercénél jobb karját fogó, sisakot nem viselő – rendőr. Ezt a panaszos szóvá sem tette, a rendőr azonban többször megütötte őt, és különböző, a panaszos személyét sértő megjegyzéseket tett („náci gecí”, „gipszbe tettél te szar”). A [...] sisakszámú rendőr jármű oldalánál állva jól érthetően megjegyezte: „na te kis fasz, most meg lesz a címed”, illetve utalásokat tett, hogy találkozni fognak még a jövőben. A panaszos ezt egyértelműen fenyegetésként élte meg, meggyőződése szerint annak is szánta a rendőr. Kb. egy méterre. a rendőr jobb kezénél egy kollégája véletlenül rögzíthette az elhangzottakat, azonban gyorsan visszahajtotta a kamera kinyitható képernyőjét. A panaszos ekkor megkérte, hogy „lehetőség szerint” ne vágják meg a felvételt.

A panaszosnak többször is határozottan az volt az érzése, mintha provokálnák, és a kamerát csak a provokáció elhangzása után kapcsolnák be. A panaszos mellett ülő rendőr többször is „véletlenül” lekönnyökölte, egyszer pedig a könyökével nyakon ütötte úgy, hogy az alkar-kézfej részei az arcára csapott. Ezt az ablakon keresztül a tömeg is látta, felháborodásuk a járműben is hallható volt. Amikor közölték a panaszossal, hogy át kell mennie egy másik járműbe, hátulról (ököllel vagy könyökkel) megütötték. Ahogy a panaszos kilépett a buszból, egy erős tolást, lökést érzett. A másik járműbe további két személyt ültettek a rendőrök. A fiatalabbik, szemüveget viselő férfit gúnyos megjegyzésekkel illették. A férfi szinte már könyörgött, hogy felhívhassa a barátnőjét. Az agresszívan viselkedő rendőr rendkívül megalázó kijelentéseket tett a fiatalember betegségére vonatkozóan (pl. „aki epilepsziás, az minek jön ki az utcára”). A férfinak bepárásodott a szemüvege, ezért megkérte a rendőröket, hogy töröljék meg, mert nem lát semmit, a rendőr azonban a férfi ezen kérésére is gúnyos megjegyzésekkel reagált. A panaszos erre közölte a rendőrrel, hogy amennyiben megtörli a szemüveget, ő „rövidebb részt szentel a személyének a panaszaiban”, mire a rendőr visszakérdezett: „Te alkudozol velem, gecí?”. Útban a Gy. utca felé, a panaszosnak feltűnt a sofőr szokatlan vezetési stílusa, aminek köszönhetően a szemüveges férfi becsúszott az ülések közé, ahonnan percekig nem tudott felülni. Útközben a rendőr megkérdezte a panaszost nagyon szoros lett-e a bilincse, vegye-e lazábbra, amire a panaszos – utalva arra, hogy vegye lazábbra – azt felelte: „ha már így rákérdeztél, akkor kérlek!”. Erre a rendőr olyasmit mondott tréfásan, hogy majd ha lesz ideje.

A panaszos elmondja, hogy a Gy. utcai fogda folyosóján a rendőrök szemük láttára itták a vizet, nekik azonban többszöri kérésükre sem adtak. A panaszos mindvégig kulturáltan, higgadtan igyekezett a rendőrök tudtára adni, hogy az aznap történeteknek komoly jogi

következményei lesznek. A rendőr ekkor ráparancsolt, hogy üljön neki háttal a fűtőtestnek, illetve adja át a személyi igazolványát. Ekkor még a panaszoson volt a bilincs, ezért nem tudta átadni az igazolványt, a fűtőtesthez ültetést pedig megalázónak érezte, ezért udvariasan jelezte, hogy ennek nem veti alá magát. Jelezte azt is, hogy a bilincstől az alkarjáig zsibbad a jobb keze, mire a rendőr levette azt. Ahogy a panaszos belenyúlt – az intézkedéstől a nadrágjához hasonlóan szétszakadt – övtáskájába, a jobb kezébe fogta a fényképezőgépet. Egy szemüveges rendőr ezt gyorsan kikapta a kezéből, szétszedte, kivette belőle az elemeket és a memóriakártyát, majd a panaszosra parancsolt, hogy így tegye vissza, majd hangosan kijelentette, hogy amennyiben a panaszos csak ránéz a fényképezőgépre, előtte fogja darabokra törni. A panaszos – elmondása szerint – normális hangnemben közölte vele, hogy ehhez nincs joga, amire a rendőr elkiáltotta magát a folyosón: „Itt én vagyok a jog!”

Ezt követően beléptek az orvosi szoba előtti váróba, ahol két rendőr is rögzítette egy lapra a panaszos adatait. Ezt az egyik intézkedés alá vont meg is jegyezte az „agresszív rendőrnek”, amire ő mondott valamit, majd zsebre tette az egyik lapot. A panaszos kérdésére az egyik rendőr azt felelte, a másik példányt kidobták. Feltűnt azonban a panaszosnak, hogy az „agresszív rendőr” ezt követően nagyon kereste a rádiókapcsolatot valakivel. A panaszos megjegyzi, hogy amíg vártak az orvosi vizsgálatra, a rendőr úgy ment el mellette, hogy a combján lévő műanyagszerű tárggyal arcon ütötte, ami a panaszos számára a rendőr kurta bocsánatkérése ellenére egyértelműen szándékosnak tűnt. A panaszos később fájdalmas hangokra lett figyelmes, amire az ajtóhoz sietett, ahonnan látta, hogy a folyosón az egyik rendőr egy hátrabilincselte kezű előállított karját emelgette a fájdalomküszöb fölé. A rendőr ekkor is kétszer meglökte a panaszust, közben becsukta az ajtót.

A doktornő az orvosi szobában – miután végignézte a panaszoson – megkérdezte, hogy mindent a rendőri intézkedés során szerezt-e. Erre az „agresszív rendőr” halkán, de tisztán kivehetően megjegyezte, hogy „ez a legkevésbé”.

Amikor visszamentek a folyosóra, megjelent egy korábban nem látott rendőr (M. T.). A panaszos megjegyzi, hogy neki egy rendőrnő kivételével egész nap nem mutatkozott be senki. A rendőr rákérdezett a panaszos sérüléseinek eredetére, majd közölte, ő vizsgálja ki az ügyet. Elmondta, hogy tudomása szerint a panaszosra esett valaki hátulról, ő pedig az egyik munkatársára, de a rendőr ezt úgy érezte, mintha ökökkel alaposan hátba vágták volna. A panaszos elmondta neki, hogy ez nem így történt, neki jött előbb az egyik rendőr, aztán a többi. A rendőr erre közölte a panasossal, hogy ne állítson ilyet, nagy tömeg volt, mindenki lökött mindenkit. Majd megkérdezte, felismerné-e a rendőrt, a panaszos pedig rámutatott a folyosón álló, [...] sisakszámú rendőrré. Ezt követően két rendőr átvitte a panaszust az Sz. J. Kórházba. Ezek a rendőrök mindvégig udvariasak voltak. Miután visszaértek a rendőrkapitányságra, a [...] sisakszámú rendőrrel meg kellett fűjniük a szondát. A panaszos megjegyzi, hogy bár egyik szonda sem „zöldült” el (tehát nem mutatott alkoholfogyasztást), mégsem voltak ugyanolyanok, a panaszosnak azonban nem volt módja jobban megfigyelni őket, mert kidobták őket. A panaszos később jelezte, hogy szeretné, ha vérvizsgálattal győződne meg a véralkohol szintjéről, a rendőrök azonban ezt nem tartották fontosnak. A panaszos sérelmezi, hogy az ügyel kapcsolatban a [...] sisakszámú rendőrrel szemlátomást jó viszonyt ápoló M. T. jelenlétében tudott csak nyilatkozni.

A panaszos sérelmezi, hogy vizet csak az Sz. J. Kórházban kapott, pedig azt többször is kért korábban, ételhez pedig egyáltalán nem jutott fogvatartása alatt.

A panaszos kéri panaszának Testület általi vizsgálatát.

2) A panaszos által elsőként megjelölt videofelvételen nem látható, hogy a panaszost bármelyik rendőr meglökte volna, a megjelölt időpontban a felvétel tanúsága szerint a panaszos a rendőri sorfal felé tör, és agresszívan azt kiabálja: „Mondja meg, hogy mit lökdös!” Eközben Z. Gy. és egy másik ellentüntető a testével próbálja a panaszost – aki kezével a rendőrök felé nyúl – a sorfaltól távol tartani.

3) A panaszos által megjelölt másik felvételen a panaszossal szembeni intézkedés látható, annak kiváltó mozzanata azonban nincs rögzítve. A felvétel első kockái már az aszfalton fekvő panaszos megbilincselése előtti pillanatokat rögzítik. Tekintve, hogy a felvétel a rendőrség által megküldött, és jelen állásfoglalás II. rész 4) a) pontjában rögzített képsoron látható eseményeket veszi hasonló látószögből, a Testület a felvétel ismertetésétől jelen pontban eltekint.

4) A panaszos 2013. január 31-én személyesen jelent meg a Testület panaszirodáján. A panaszos beadványát kiegészítve előadta, hogy tudomása szerint az egyik rendőrt gerincen dobták egy nehéz tárggyal, de ezt egyrészt nem ő tette, másrészt az nem lehetett az ő fényképezőgépe. Megjegyzi, hogy övtáskájába a rendőr tette vissza a gépet, amit ő a Gy. utcában kapcsolt be. A memóriakártyán ekkor már nem voltak képek, ezért a panaszos szerint kitörölte azokat a rendőr. Memóriakártyáját az intézkedés óta nem kapta vissza.

A panaszos a panaszírodán egyúttal csatolt 18 fényképfelvételt és több orvosi láttelepet is.

5) A panaszos által megjelölt fényképfelvételek a rendőrség által megküldött videofelvételen is látható képeket rögzítik, így azok ismertetésétől a Testület jelen pontban eltekint.

Egy, a panaszos által is megjelölt fényképfelvételen látható azonban, ahogy egy, az intézkedésben részt vevő rendőr a panaszos fényképezőgépét a kezében tartja és annak gombjait éppen megnyomja.

6) A panaszos által megküldött orvosi láttelepek az alábbiakról tanúskodnak.

a) Az Sz. J. Kórház kezelő orvosa által 2012. július 7-én kiállított járóbeteg vizsgálati lap tanúsága szerint a panaszos tiszta tudatú, stabil általános állapotú sérült. Fején külsérelmi nyom nincs, parietoccipitálisan jelez mérsékelt érzékenységet. Nyaki gerinc mozgásai szabadok, álla jobb oldalán minimális nyomásérzékenységet jelez, törésre utaló tünet nincs. Mellkasa, medencéje stabil, nyomásra nem érzékeny, légzése szabad, hasa fizikálisan negatív. Jobb vállcsúcsán egy gyermek tenyéryní excoriatio látható. A jobb lapockatájon, a bal könyök dorsalis részén és a baloldal lumbális tájékán egyéb kisebb hámhörzsolás látható. A bal oldali sacroiliacalis régióban mérsékelt nyomásérzékenységet jelez. A jobb kéz hát duzzadt, több apró, néhány mm-es hámhörzsolás van rajta. Az V-ös metacarpus felett nyomásérzékenységet jelez. Mindkét térdén néhány apró hámhörzsolás van, egyéb apró eltérés nincs. A sérült végtagon keringési, beidegzési zavar nincs. A diagnózis: a koponya zúzódása, a vállizület rándulása és húzódása, a csukló és kéz egyéb részeinek zúzódása. A javaslat szerint kezére rugalmas pólyát, illetve háromszögletű kendőt kössön, jégzsélével hűtse.

b) Az Sz. J. Kórház kezelő orvosa által 2012. július 19-én kiállított járóbeteg vizsgálati lap tanúsága szerint a jobb kéz I-es sugara mérsékelten érzékeny nyomásra, dorsalis oldala oparaesthesiát jelez. Az MP ízület stabil. A sérült végtagon keringési, beidegzési zavar nincs. Egyéb panasza nincs. A diagnózis megegyezik a 6) pontban ismertetettekkel. Javaslát: B vitaminok, jégzselével hűtés, Flexagil krém, kímélet, rugalmas pólya, panasz esetén kontroll.

c) A 2012. július 7-én kelt Központi Ultrahang vizsgálati lelet szerint a vizsgált szervekben kóros eltérés nem mutatható ki, parenchymas szervsérülés, szabad hasúri folyadékgyülem nem látható.

d) A 2012. július 10-én kelt B röntgen traumatológia vizsgálati lelet szerint a készített felvételeken fractura nem látható.

e) A 2012. július 10-én kelt orvosi láttelelet és vélemény a jelen állásfoglalás I. részének 6-9) pontjaiban foglaltakat összegzi, ezért annak ismételt ismertetésétől a Testület eltekint. A vélemény szerint a gyógytartam szövödménymentes gyógyulás esetén előreláthatólag 8 napon belüli.

A panaszos által megküldött orvosi látteleletek szerint a traumatológiai szakambulancián 21 óra 18 perckor kezdődött meg a panaszos ellátása, az ultrahang vizsgálat időpontja 22 óra 56 perc, a röntgen a vizsgálatra pedig 22 óra 32 perckor került sor.

7) A panaszos a fentebb részletezett sérüléseit 8 db fényképfelvétellel is alátámasztotta.

8) A panaszos 2012. február 4-én újabb panasz kiegészítést küldött a Testületnek, amelyhez egy – különböző médiákban megjelent, valamint magánszemélyek által készített felvételekből összevágott, alámondásokkal és feliratokkal tűzdelt – videofelvételt is csatolt. A megküldött videofelvételen a panaszossal szembeni rendőri intézkedést kiváltó mozzanat nem látható. Tekintettel arra, hogy a panasz kiegészítésben foglaltak, és a videofelvétel a vizsgált panaszügy elbírálása szempontjából releváns új információt a fentiekben, valamint a jelen állásfoglalás II. részében ismertetettekben túl nem tartalmaztak, azok ismertetésétől a Testület eltekint.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbi releváns tények voltak megállapíthatók.

1) A BRFK Rendészeti Szervek osztályvezetőjének 2012. augusztus 23-án kelt tájékoztatása szerint az állomány a 01700-1/127/2012. RTÜK. számú biztosítási terv alapján, a Budapest Pride elnevezésű rendezvény-sorozat felvonulását biztosította. A rendezvény időszakában fokozott ellenőrzés volt érvényben. Az intézkedés helyszínén az osztály állományából 30 fő volt jelen, az inkriminált intézkedésben ebből négy fő vett részt. A helyszínen tartózkodott továbbá a Készenléti Rendőrség állományából az osztályvezető előtt ismeretlen létszámú rendőri erő is.

Az osztályvezető tájékoztatása szerint az illetékes Osztály rendezvény biztosítására vezényelt állományának öltözetét és felszerelését a feladat megkezdése előtt a csoportparancsnokok ellenőrizték, és hiányosságot nem tapasztaltak. Az állomány a bevetési ruházatán a szolgálati jelvényt jól látható módon viselte. A testvédő felszerelés viselése során – mivel azon nincs kialakítva a megfelelő és egységes rögzítési lehetőség – előfordulhatott, hogy a hímzett azonosító, vagy a szolgálati jelvény nem volt jól látható, azonnal olvasható módon elhelyezve. A sisakszámok minden egyes rendőrnél jól láthatóak voltak, azok alapján bármelyik rendőr akár messziről is, jól beazonosítható volt. A panaszos „az egyik helyszínparancsnok” kifejezést használja. Mivel a K. téren egy időben több, a rendezvénybiztosítással összefüggő feladatot végrehajtó parancsnok is volt a BRFK, illetve a Készenléti Rendőrség állományából, azon parancsnok személye, akivel a panaszos beszélt, nem beazonosítható. A tájékoztatás szerint az osztályvezető nem rendelkezik információval arról, hogy a panaszt a rendőrség mely munkatársa és milyen céllal hívta fel egy magántelefonszámról, illetve milyen párbeszéd zajlott le köztük.

A Testület azon kérdésére, hogy milyen felszólítások hangzottak el a K. téren a hangosbemondón, illetve felszólították-e a tömeget a helyszín elhagyására, az osztályvezető azt a választ adta, hogy a kivizsgálásra biztosított idő rövidege miatt nem rendelkezik információval. A tájékoztatás szerint a [...] sisakszámú rendőr K. r. főtörzssászlós volt. Közte és a panaszos között – a rendelkezésre álló jelentés szerint – az alábbi párbeszéd hangzott el:

Panaszos: „Te vagy a parancsnok? Feleljél már, hogy mi a kurva anyátokért vagytok itt, miért véditek a buzikat?”

K. r. főtörzssászlós: „Nem én vagyok itt a parancsnok!”

Az osztályvezető elmondása szerint K. r. főtörzssászlós nem „ment neki” a panaszosnak, hanem miután az utóbbi őt hátba lökte olyan erővel, hogy egy pillanatra egyensúlyát veszítve megtántorodott – ennek szemtanúi voltak Cs. r. főtörzsrőrmester, továbbá Sz. r. törzsrőrmester is –, a K. r. főtörzssászlós intézkedést kezdeményezett vele szemben szándékos bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt. Mivel a panaszos az intézkedésnek teljes fizikai erejével ellenszegült, aktívan ki akarta magát vonni a rendőri intézkedés alól, vele szemben testi kényszer és bilincset alkalmaztak. A bilincselésre – támadás és szökés megakadályozása, valamint ellenszegülés megtörése érdekében – a Rendőrségről szóló 1994. XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 48. § b), d) és c) pontjai alapján került sor. Az előállítás jogalapja az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja. A testi kényszer és bilincselés alatt a rendőrök felszólító módon beszéltek a panaszossal, mivel ő aktívan ellenszegült a rendőri intézkedésnek. Az előállító gépjármű megérkezéséig egy szolgálati buszhoz kísérték és oda beültették a panaszt. Hangnemük normális volt, a jelentések szerint nem volt fenyegető.

Az intézkedés megkezdésekor az Rtv. 20. §-ában foglaltak az idő rövidege miatt nem teljesülhettek, azonban a néhány perc múlva megérkező előállító gépkocsihoz történő kísérés során sor került rájuk. Mivel a gépjárműbe történő beszállítás után a panaszos megpróbált felállni, illetve a gépjárműből kiszállni, a mögötte helyet foglaló Sz. r. törzsrőrmester testi kényszer alkalmazásával megpróbálta ülő helyzetben tartani. Az egyik felállási kísérlet során, amikor a panaszos megpróbált az ajtó irányába mozdulni, Sz. r. törzsrőrmester visszanyomta a helyére úgy, hogy nekiszorította a testét a jármű belső oldalfalának, az ülésnek és a szélvédő üvegnek. Miután a panaszos felhagyott a próbálkozással, vele szemben további testi kényszer alkalmazása nem volt indokolt. A rendelkezésre álló adatok alapján, amikor a panaszos jelezte a Gy. utcai fogda épületében, hogy szorítja a kezét a bilincs, levették róla azt. A személyi

szabadságot korlátozó intézkedésről készült jelentés alapján a bilincset a Gy. utcai fogdában 19 óra 20 perckor vették le róla.

Az intézkedő rendőrök sem az előállítás során, sem később, a Gy. utcai fogdában nem ütötték meg a panaszost. Arra vonatkozóan, hogy kivették-e a panaszos fényképező gépéből a memóriakártyát, csak a panaszos elmondása áll rendelkezésre. A felvételek memóriakártyáról történő letörléséről, illetve a kártya szakértői vizsgálatáról az osztályvezető nem rendelkezik információval. A panaszos körül tartózkodó rendőrök azonban nem tettek olyan ígéretet, hogy amennyiben csak „ránéz a fényképezőgépére, darabokra törik azt”.

A Gy. utcai fogdába történő beérkezést követően a panaszos befogadás előtti orvosi vizsgálaton vett részt. Mivel testén sérülések voltak, alkoholszondás ellenőrzése és a testi kényszer, illetve a bilincs alkalmazására vonatkozó meghallgatása után, további orvosi vizsgálatra az Sz. J. Kórházba szállították át. A vizsgálatok befejezése után visszaszállították a Gy. utcai fogda épületébe. A rendelkezésre álló információk szerint a Gy. utcai fogdában a panaszos és a körülötte tartózkodó rendőrök is kaptak vizet az épületben szolgálatot teljesítő polgári ruhás rendőröktől.

A tájékoztató levél szerint a panaszban meghatározott területen sok videofelvételt készítő személy tartózkodott, az általuk készített és nyilvánosan megosztott felvételeken a panaszos állítását – miszerint őt csak meglöktek – alátámasztó tény nem látható. A panaszos azon állítását, miszerint a [...] sisakszámú rendőr gumibotjával csapkodott, sem videofelvétel, sem pedig gumibot-ütést elszenvedő személy vallomása, panasza nem támasztja alá. A [...] sisakszámú rendőr mellényének jobb oldalán jól látható a szolgálati jelvénye. Az osztályvezető megjegyzi, hogy a panaszos saját maga kérte meg az egyik rendőrt, hogy a fényképezőgépet utóbbi tartsa magánál. Ez a kijelentés a [...] címen⁴ elérhető felvétel 10-11 perce között hangzik el. Az osztályvezető a fenti webhelyen talált és az intézkedés helyszínén készült felvételeken olyan adatot, vagyényt nem észlelt, ami a panaszos további állításait igazolta volna.

2) Az előállítás végrehatásáról szóló jelentés szerint a panaszost 2012. július 7-én 18 óra 30 perckor az Rtv. 29. § (1) bekezdés első fordulata alapján igazoltatták, az Rtv. 31. § (1) bekezdés alapján átvizsgálták, majd az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján – mint szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt – előállították. A panaszossal szemben az Rtv. 47. §-a alapján testi kényszert, és az Rtv. 48. § b), c) és d) pontjai alapján bilincset alkalmaztak 18 óra 30 perctől 19 óra 20 percig. A panaszos hozzátartozó kiértesítését nem kérte.

A jelentés szerint K. r. főtörzsszáslós 2012. július 7-én 11 órától 23 óráig teljesített szolgálatot a [...] csoport parancsnokaként a 01700-1/127/2012. RTÜK. számú biztosítási terv alapján. 17 óra 50 perc körül Sz. r. alezredes „Rendész 1” utasításra a csoportjával (összesen nyolc fő) megjelent B. városban, a K. téren. Az utasításnak megfelelően a kutyás alosztály [...] csoportjával együtt egy soros vonalban felálltak az A. utcával szemben a villamos síneken, ott hajtottak végre biztosítási feladatot. Az A. utca keresztben kordonokkal volt lezárva. A kordonnak a rendőrök felé eső oldalán több száz fő demonstrált és adott hangot nemtetszésének a Szivárvány misszió és Alapítvány felvonulások rendezvénye miatt, ami a kordonok másik oldalán zajlott. A r. főtörzsszáslós csoportjának, valamint a kutyás alosztály [...] csoportjainak közvetlen parancsnoka K. r. alezredes volt. A kordonnál ordítózó,

⁴ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos azonosíthatóvá válását megelőzendő, a linket töröltük.

dühöngő tömeghez rendőri egységeket vezényeltek, akik igazoltatásokat végeztek. Rövid időn belül kiemeltek egy férfit, akit az intézkedő rendőrök a kordontól a V. tere irányába vezették el. Ezt a jelenetet a dühöngő tömegből többen észlelték, és fenyegetően, ordítva a kísérő rendőrök után siettek, és követelték a kiemelt személyt elengedését. Miután a tömegből jelentős számban indultak az intézkedő rendőrök és a kiemelt személy után, azt az utasítást adta K. r. alezredes, hogy mindkét csoport induljon el, és akadályozza meg, hogy támadás érhesse az intézkedő rendőröket, akik a kiemelést végrehajtották. Az volt a feladatuk, hogy az ellenséges érzelmű tömeget elválasszák és távol tartsák az intézkedőktől. A csoporttal az A. utcától futólépésben elindultak a V. Minisztérium előtt a B. utca felé, és az A. és B. utca között félúton a kutyás Alosztály csoportjával a villamossíneken zártak. Ezzel megakadályozták, hogy a támadó, ellenséges érzelmű tömeg átjusson a Minisztérium előtti járdaszakaszra, ahová a kiemelt személyt vitték. Az egysoros sorfal kialakítása, a két csoport felállása pillanatok alatt történt, így a két csoport részben keveredett. Miután a sorfal felállt, az agresszív tömeg megpróbált átmenni rajta, de ezt a rendőrök megakadályozták, „simán testi erővel”. Gumibot, vagy vegyi eszköz alkalmazására nem került sor. K. r. főtörzszászlós észlelte, hogy a csoportja tagjai keveredtek a kutyás csoporttal, és az adott szituációban nem volt lehetőség az egyesítésre, de meglátása szerint ennek nem is volt nagy jelentősége, mert a két csoport tagjai folyamatos és zárt sorfalat alkottak. Ezért először a sorfal A. utca felé eső végéhez ment, ahol a saját beosztottjainak gyorsan elmondta a feladatot. A sorfal ezen végén T. r. törzsőrmester és Sz. r. törzsőrmester álltak. Miután K. r. főtörzszászlós őket gyorsan eligazította, a sorfal előtt elindult a B. utca felé, a sorfal másik vége irányába. A sorfal előtt haladva folyamatosan szólította fel az ellenséges érzelmű tömeg tagjait, hogy álljanak hátrébb, mert nem mehetnek át a sorfalon. A sorfal másik végén Cs. r. törzsőrmestert, Sz. r. törzsőrmestert, W. r. törzsőrmestert, N. r. főtörzsőrmestert, valamint H. r. törzsőrmestert talált. Miközben eligazította őket, a tömegből többen azt kérdezték, hogy a [...] sisakszámú rendőr (N. r. főtörzsőrmester) miért ütött meg embereket gumibottal. K. r. főtörzszászlós gyors kérdést intézett a r. főtörzsőrmesterhez, ő azonban határozottan állította, hogy senkit sem ütött meg a gumibottal. Ahogy a többi beosztott rendőr, ő is csak kézzel tartotta távol az embereket. K. r. főtörzszászlós a továbbiakban – mivel folyamatos verbális agressciónak voltak kitéve, illetve pár ember a tömegből át akart jutni a sorfalon – a sor zárásával, kiegyenesítésével foglalkozott, és ahol szükség volt rá, rövid utasításokat adott.

A tömegből ezt jól látták, és úgy gondolták hogy K. r. főtörzszászlós a parancsnok, aki az egész műveletet irányítja, ezért neki szegezték a kérdést, illetve többen egymást buzdították, hogy, „a bajuszt kérdezzétek meg, hogy mi történt”. A tömegből valaki azt kérdezte a K. r. főtörzszászlóstól, miért állnak ott. Mivel a sorfal mögött tartózkodott Sz. r. alezredes, a parancsnok, a r. főtörzszászlós ezt közölte is az ismeretlen férfivel aki kérdezte. K. r. főtörzszászlós már a sorfal mögött tartózkodott, amikor a panaszos folyamatosan szidalmazni kezdte, miközben egy kis kamerát tartott felé. A r. főtörzszászlós nem foglalkozott vele, mert a sorok rendezésével volt elfoglalva. A panaszosnak láthatóan meggyőződése lehetett, hogy K. r. főtörzszászlós a biztosítás parancsnoka. A tömegben is megpróbálta ezt a téves eszméjét tudatosítani, mert „folyamatosan üvöltött, hogy a bajuszos a parancsnok”, illetve többször kiabált a r. főtörzszászlós felé, hogy „te vagy a parancsnok, feleljél már, hogy mi a kurva anyátokért vagytok itt, miért véditek a buzikat?” K. r. főtörzszászlós egy pillanatra megállt, és közölte vele, hogy nem ő a parancsnok, hanem Sz. alezredes, akire rá is mutatott. K. r. főtörzszászlós ezután a panaszt ott hagyta, és tovább rendezte a sorokat. Pár pillanat múlva azonban hozzá lépett Z. Gy., aki Sz. r. alezredesre mutatva közölte, hogy ő küldte őt a r. főtörzszászlóshoz azzal, hogy ő tud válaszolni a kérdésére. A képviselő megkérdezte, hogy adott-e olyan utasítást a beosztottjainak, hogy használjanak gumibotot. K. r. főtörzszászlós közölte vele, hogy a feladatuk a terület zárása, és egyelőre nem tud arról, hogy a beosztottak

közül valaki alkalmazott volna kényszerítő eszközt. Megnyugtatta továbbá, hogy ha ilyen történt, akkor az azt alkalmazó rendőr jelenteni fogja, de jelen pillanatban nincs tudomása ilyen esetről. A képviselő megköszönte a választ, láthatóan megnyugodott, és távozott. A fenti beszélgetést a panaszos látta, és a r. főtörzssászlós meglátása szerint ez csak meg inkább elmélyítette benne azt a tévhitet, hogy ő a parancsnok, mert folyamatosan követte őt és kérdezett. A kérdések közben folyamatosan szidalmazta is a r. főtörzssászlóst. Nem voltak azonban olyan jellegű kérdései amikre a válaszok ne lettek volna egyértelműek, K. r. főtörzssászlós véleménye szerint csak a figyelmét akarta elterelni. Ezért nem is foglalkozott vele, mert a csoportja tagjainak az irányításával volt elfoglalva.

Nem sokkal később kapták az utasítást a bontásra, mivel a zárásra már nem volt szükség a továbbiakban. K. r. főtörzssászlós kiadta a csoportjának az utasítást a sorakozóra, eközben a panaszos még mindig arrogánsan követelte, hogy feleljen neki, miért ütötte meg a kollégája gumibottal a barátját, miért mentek oda, és miért védik a melegeket stb. Ezzel egy időben fényképezte a r. főtörzssászlós védőruházatán elhelyezett azonosítóit. A r. főtörzssászlós nem tulajdonított neki jelentőséget, a kollégákat irányította, a panaszosnak hátat fordított. Ahogy a r. főtörzssászlós hátat fordított a panaszosnak, ő kb. másfél méter távolságból, lendületből utána lépett, és tenyerrel, teljes erővel meglökte, mondhatni megütötte a hátán. K. r. főtörzssászlós ettől egy pillanatra egyensúlyát veszítette, megtántorodott, a lökés erejétől a járdaszegetről lelépett a sínekre. A r. főtörzssászlós azonnal visszafordult felé, és a jobb karjánál megfogta, míg Cs. r. törzsőrmester a bal karját ragadta meg és kiemelték a tömegből. Cs. r. törzsőrmester a tanult önvédelmi fogásokkal azonnal a földre vitte az „örjögő, szitkozódó fiatalembert”, aki a hátán ért földet. Neki Sz. r. törzsőrmester és Sz. M. r. törzsőrmester nyújtottak segítséget a testi kényszer alkalmazásában és a hátra helyzetbe történő bilincselésben. Az intézkedés során a panaszos folyamatosan ellenállást tanúsított, megfeszítette magát, és nem akarta hagyni magát megbilincselni. Üvöltött, rúgkapált. K. r. főtörzssászlós a többi rendőrrel biztosította az intézkedés befejezését. Miután a rendőrök a panaszost sikeresen hasra fordították, karjait hátra csavarták, és a jobb csuklójára rátették a bilincset. Ezután a panaszos még mindig ellenállt, a másik kezét megfeszítette, és nem akarta engedni, hogy azt hátra csavarják. Cs. r. törzsőrmester ekkor rátérdelt a hátára, míg Sz. r. törzsőrmester és Sz. M. r. törzsőrmester hátra csavarta a karját, így tudták végül megbilincselni hátra helyzetben. Ezután rabszállítót kértek hozzá, és előállították a Gy. utcába. A kísérést Sz. M. r. törzsőrmester hajtotta végre. A kényszerítő eszközök alkalmazása során a panaszos hátán, tarkóján, jobb vállán, a térdein, ill. a csuklóján felületi hámsérülések keletkeztek. Előállítását követően a Gy. utcai rendőrségi objektum ügyeletes orvosa megvizsgálta, majd további vizsgálatokra beutalta az Sz. J. Kórház Traumatológiai Osztályára. Az Sz. J. Kórházba K. r. alezredes és M. r. főtörzssászlós szállították, ahol az ügyeletes orvos megvizsgálta és ellátta a sérüléseit. A panaszost a vizsgálatot követően a Gy. utcai rendőrségi objektumba visszaszállították. A panaszos a KIR és SIS nyilvántartásban nem szerepel. A panaszos a r. főtörzssászlós sérelmére elkövetett cselekményével sérülést nem okozott.

A panaszos az előállító helyiségben történő elhelyezéssel kapcsolatban a jogairól és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatást megkapta, illetve részére az Rtv. 33. § (4) bekezdése alapján az előállítás okáról szóló tájékoztatót, valamint az előállítás időtartamáról szóló igazolást kiadták. A védelemhez való jog gyakorlására vonatkozó szóbeli közlés 18 óra 57 perckor megtörtént.

3) A parancsnoki vélemény és kivizsgálás szerint a panaszossal szembeni intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazása szakszerű, jogszerű és arányos volt. A kivizsgálás a fentiekhez képest a következő többlet információkat tartalmazza.

A panaszos a kényszerítő eszközök alkalmazása során az alábbi sérüléseket szenvedte el: koponya zúzódása, vállízület rándulása és húzódása, a csukló és kéz egyéb részeinek zúzódása.

M. r. főhadnagy a Gy. utcai objektumban meghallgatta a panaszost, aki az alábbiakat mondta el. A K. tér környékén felvételeket készített a rendőri intézkedésekről, amikor meglátta, hogy egy személyt intézkedés alá vonnak a rendőrök és kiemelnek a tömegből. A tömeg ezalatt folyamatosan kísérte a rendőröket, az egyik rendőr tonfával meg is ütött valakit. A panaszos meg akarta kérdezni, hogy miért ütött a rendőr, ezért követte a parancsnoknak vélt személyt. Már kb. 2-3 perce követte, hogy lekamerázza az azonosító számát, amikor az hirtelen megfordult és megtámadta. Ezt követően hirtelen több rendőr támadt rá. A földre kényszerítették és a betonon húzták. Egy esetben megrúgták a tarkóját és a hátára térdeltek. Ennek során keletkeztek a fent leírt sérülései, és elszakadt a nadrágja is. A panaszos tagadta a hivatalos személy elleni erőszak büntetnének elkövetését. Elmondása szerint ő nem lökött, vagy ütött meg senkit.

Az alosztályvezető r. főhadnagy meghallgatta K. r. főtörzsszázlóst is, aki a jelentésben foglaltakkal egyezően adta elő a történeteket. Elmondását külön-külön megerősítette Cs. r. törzsőrmester, Sz. r. törzsőrmester és Sz. M. r. törzsőrmester is. A rendőrök elmondásában ellentmondás nem volt tapasztalható.

A r. főhadnagy a panaszos és a r. főtörzsszázlós esetében is spiratest alkoholszondát alkalmazott egymás jelenlétében, amely mindkét esetben negatív eredményt mutatott.

A r. főhadnagy megjegyezte, hogy a Gy. utcai objektumban megjelent Z. Gy. országgyűlési képviselő, aki K. r. százados jelenlétében az következőket mondta el. A panaszost az egyik tüntető társa lökte neki a rendőrnek, aki ezért elnézést is kért a rendőrtől. Ezen cselekményt ő személyesen is látta, és határozottan állította, hogy a panaszos nem lökte meg a rendőrt, hanem egyszerűen nekiesett.

4) A rendőrség megküldte az E. városi Rendőrkapitányság 2012. július 30-án és augusztus 10-én kelt jelentéseit, amelyben rögzítik, hogy a panaszost megkísérelték meghallgatásra beidézni, azonban a panaszos külföldi tartózkodása, illetve el nem érhetősége miatt nem jártak sikerrel.

5) A Testület eltekint valamennyi, a rendőrség által megküldött, a Budapest Pride rendezvény során készített videofelvétel ismertetésétől, mert azok nagy része a panaszügy szempontjából releváns képsorokat nem tartalmaz. A Testület két felvételt emel ki, amelyek kifejezetten a panaszossal szembeni intézkedést rögzítik.

a) A rendőrség által megküldött egyik videofelvételen (*BRFK Gazdasági Iroda Informatikai Osztály 00002.mts*) közelről is látható a panaszossal szembeni intézkedés egy része. A felvétel tanúsága szerint a K. L. tér – A. utca kereszteződését a rendőrség kordonokkal zárta le, a zárás tér felőli oldalán több tucat bevetési ruházatot viselő rendőr, továbbá egy kutyás osztag

hivatott biztosítani a felvonulás békés jellegét. A kordonok túloldalán ugyanis nagyszámú ellentüntető jelent meg, akik hangos kiabálással, kántálással adtak hangot melegebb nézeteiknek. A kordont rendőri sorfal biztosította. A felvételt készítő és kollégája a téren Z. Gy.-t keresték azzal a céllal, hogy az ellentüntetők megjelenésének okáról tárgyaljanak vele. A képviselőt akkor találják meg, amikor éppen K. r. főtörzssászlóssal beszélt, aki kérdésére arról adott tájékoztatást, hogy ő nem adott parancsot gumibothasználatra, ha azonban a tudtán kívül ilyen történt, azt neki az illetékesek jelenteni fogják. A rendőrök a villamossín és az úttest közötti járdaszigeten álltak fel, sorfallal zárták le továbbá az úttestet is az N. u. irányába. Z. Gy. a rendőri sorfalon belül tárgyal a r. főtörzssászlóssal. Látható, hogy a r. főtörzssászlós bevetési ruházatának jobb oldalán felülre tűzte ki az azonosító számát, amely – bár a könnygáz spray részben takarja – olvasható. A beszélgetést követően a panaszos látható egy pillanatra, amint fényképfelvételt készít, majd az A. utca felé tartó rendőrök után indul, ezt követően azonban – mivel a felvételt készítő rendőr a képviselő háta mögött áll – a panaszos már nem látható. Néhány másodperccel később három rendőr testi kényszer útján húzza a panaszoszt a sorfal belső oldalára, ahol az aszfalton hanyatt fektetik, és egy rendőr a panaszos felkarjára térdel. A panaszos izmait megfeszítve ellenáll, hangosan kiabál. Az intézkedés nem látható teljes folyamatában, a kamera bizonyos időközönként a kiemelés láttán feldühödött tömeget mutatja. Amikor a kamera legközelebb a panaszoszt mutatja, már az oldalára fordították, ő hangosan kiabál „A fényképezőgépem hagyjad!” Ezt követően a „Vigyázzni a fényképezőre, nem eltörni a kezét, simán bilincselni csak!” rendőri utasítás hallható. Az aktívan ellenálló panaszoszt még mindig 3-4 rendőr próbálja a földön tartani, illetve bal karját feje fölül a háta mögé húzni a bilincselés érdekében. Az egyik rendőr egy alkalommal ököllel a panaszos vállára üt – feltehetően azzal a szándékkal, hogy karjának feszítését oldja. A rendőrök kéri, tegye hátra a kezét, ő azonban továbbra is izmait megfeszítve kétségbeesetten ordít. Mivel az intézkedést körbeállják a rendőrök, ezt követően már csak az látható, ahogy a panaszoszt már megbilincselve a földről felállítják, majd a rabszállítóhoz kísérik, húzzák és abba beültetik. A panaszos eközben azt kiabálja: „A fényképezőm adják vissza, a fényképezőgépen rögzítve van.” A tömeg a „meneküljtek!” rigmus skandalásába kezd. Ezt követően a felvételen az látható, ahogy a rendőrök a feldühödött, szitkozódó tömeget („*Buzi kutyák vagytok mind! Senkiházi gecik! Fasszopók vagytok, bazd meg! stb.*”) próbálják távoltartani a rabszállítótól. Az, hogy az intézkedést kezdeményező rendőrt a panaszos szándékosan lökte-e meg, a felvételen nem látható.

A felvétel végén a rendőrségi alkalmazott Z. Gy.-vel és H. G.-vel tárgyal a tüntetők K. téri megjelenésével kapcsolatban, amikor egy ismeretlen férfi a beszélgetésbe közbeszólva elmondja, hogy a panaszos véletlenül lökte meg a rendőrt, amiért azonnal bocsánatot is kért, a rendőrök azonban leteperték őt. A férfi hozzáteszi, hogy a panaszoszt a rendőrök bántalmazták a buszban. Az férfi által elmondottak a felvételen nem láthatóak.

b) A T. r. törzsőrmester az általa készített videofelvételek egy részén a rabszállítóban történeteket rögzítette. A felvételen nem látható olyan mozzanat, hogy a panaszoszt a gépjármű üvegéhez nyomták volna. Itt a panaszos és a rendőrök is nyugodt lelkiállapotban vannak, a panaszos ellenszegülést már nem tanúsít, mindössze abbéli reményeit fejezi ki, hogy fényképezőgépe előkerül, mert azon a történeteket dokumentálta. Megjegyezte továbbá, hogy „nem volt szép”, ahogy a rendőrök eljártak. A felvétel további percei szótlannal telnek.

III.

A Testület elsőként azt vizsgálta, hogy mely panaszosi sérelmekre terjed ki a hatásköre.

Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése értelmében akinek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálják el.

E rendelkezés alapján a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások tartoznak, amelyek az Rtv. felsorolt fejezeteinek alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri tevékenység általános elveinek és szabályainak érvényesülése (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),
  - a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (különösen: igazoltatás, ruházat- csomagjármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),
  - a kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás stb.),
- tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

a) Az Rtv. fenti hatásköri rendelkezéséből következik, hogy a Testület csak konkrét rendőri intézkedésekkel szembeni panaszokat vizsgálhat, nem vizsgálhatja ezért a panaszos azon sérelmét, hogy neki „egy rendőrnő kivételével egész nap nem mutatkozott be senki”, illetve számos rendőr nem viselt azonosító számot. A Testület az Rtv. 20. §-ában foglaltak betartását az intézkedő rendőr vonatkozásában vizsgálja jelen állásfoglalás III. részének 5) pontjában.

b) A panaszos beadványában előadta, hogy a rendőrség többször is használt hangosbemondót. Mint a panaszos utólag megtudta, egy önkényuralmi jelképet a ruházatán magán viselő fiatalember miatt, de sokak szerint a terület elhagyására szólították fel az embereket – ami a panaszos meglátása szerint egyébként nem lehetett jogszerű.

A panaszosi előadásból kiderül, hogy a panaszos a felszólítást nem hallotta, annak tartalmával nem volt tisztában, ezért az a helyszínen tanúsított magatartására semmilyen befolyást nem gyakorolt, a teret emiatt nem kényszerült elhagyni.

Fentiek miatt a Testület úgy ítélte meg, hogy a hangosbemondón történt bármilyen felszólítás a panaszos alapvető jogait nem érintette.

c) Az Rtv. 92. §-ából következik továbbá, hogy a Testület eljárását – akár személyesen, akár képviselő útján – csak az kezdeményezheti, akit a rendőri intézkedés érintett. Nem vizsgálhatta a Testület ezért a panasz azon részeit, amelyekben a panaszos másokkal szembeni – jogszerűtlennek ítélt – rendőri intézkedésekről számol be.

d) A hivatkozott jogszabályhely alapján a Testület nem gyakorolhat kontrollt a rendőrség közigazgatási eljárások során végzett tevékenysége felett sem, mert azokat nem az Rtv., hanem a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) szabályozza. Nem vizsgálhatta ezért a panasz azon részeit, miszerint a panaszos a meghallgatása során csak a K. r. főtörzsszázlóssal láthatóan jó

viszonyt ápoló M. T. jelenlétében tudott nyilatkozni, illetve hiába kérte, hogy az alkoholszondán túl, vérvizsgálattal is győződjenek meg a panaszos, valamint K. r. főtörzszászlós véralkohol szintjéről.

A Testület a panasz fenti részei tekintetében hatáskörének hiányát volt kénytelen megállapítani.

A Testület ezért a panaszbeadvány és a rendőrség által rendelkezésre bocsátott dokumentumok alapján vizsgálat tárgyává a panaszos előállítását, a vele szemben alkalmazott kényszerítő eszközök jogszerűségét, és az előállítás egyéb körülményeit.

A Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak Magyarország Alaptörvénye II. cikkében foglalt emberi méltósághoz, illetve az abból levezethető testi integritáshoz a IV. cikk (1) bekezdésében rögzített személyi szabadsághoz, a VI. cikk (2) bekezdése szerinti személyes adatok védelméhez való jogát, XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz való jogát, valamint a XXIV. cikkben foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát az alábbiak szerint.

1) A Testület a panaszos előállításának jogszerűségével kapcsolatban az alábbi megállapításokat tette.

A panaszos az intézkedés előzményeként előadta, hogy a V. Minisztérium előtt hangos szóváltás alakult ki a helyszínen lévő civilek és a rendőrök között. A panaszos igyekezett tájékozódni a történetekkel kapcsolatban, és tudomására jutott, hogy a [...] sisakszámot viselő rendőr a gumibotjával csapkodta az embereket. A rendőr a sorfal mögött állt, amikor a panaszos lefénnyépezte, és videofelvételt készítve kérdéseket intézett hozzá. A rendőr ezekre nem reagált, azonban szemlátomást bosszantotta, és igyekezett a panaszost elkerülni. A rendőrök többször is kérték, hogy fejezze be a kamerázást, de mivel ezen kérésüket nem tudták jogszabállyal alátámasztani, a panaszos folytatta a felvételkészítést. Ekkor a rendőrök sietve elindultak az A. utca felé, a panaszos követte őket. K. r. főtörzszászlós azonban hirtelen megfordult, és a panaszosnak ment. A panaszos a Testület panaszirodáján azzal egészítette a leírtakat, hogy úgy tudja, az egyik rendőrt gerincen dobták egy nehéz tárggyal, de ezt egyrészt nem ő tette, másrészt az a bizonyos tárgy nem lehetett az ő fényképezőgépe.

A rendőri előadások cáfolják a panaszos elmondását. Az osztályvezető tájékoztatása szerint K. r. főtörzszászlós nem „ment neki” a panaszosnak, hanem miután az utóbbi őt hátba lökte olyan erővel, hogy egy pillanatra egyensúlyát veszítve megtántorodott – ennek szemtanúi voltak Cs. r. főtörzsmester, továbbá Sz. r. törzsmester is –, a K. r. főtörzszászlós intézkedést kezdeményezett vele szemben szándékos bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt.

Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés szerint K. r. főtörzszászlós – miután megkapta az utasítást a bontásra – kiadta a csoportjának az utasítást a sorakozóra, eközben a panaszos még mindig arrogánsan követelte a válaszokat a kérdéseire. Ezzel egy időben fényképezte a r. főtörzszászlós védőruházatán elhelyezett azonosítóit. A r. főtörzszászlós nem tulajdonított neki jelentőséget, a kollégákat irányította, a panaszosnak hátat fordított. Ahogy a r. főtörzszászlós hátat fordított a panaszosnak, ő kb. másfél méter távolságból, lendületből utána lépett, és tenyérrel, teljes erővel meglökte, mondhatni megütötte a hátán. K. r. főtörzszászlós ettől egy pillanatra egyensúlyát veszítette, megtántorodott, a lökés erejétől a járdaszigetről

lelépett a sínekre. A r. főörzszászlós azonnal visszafordult a panaszos felé, és a jobb karjánál megfogta, míg Cs. r. törzsőrmester a bal karját ragadta meg és kiemelték a tömegből. Cs. r. törzsőrmester a tanult önvédelmi fogásokkal azonnal a földre vitte az „örjögő, szitkozódó fiatalembert”, aki a hátán ért földet. Neki további két rendőr nyújtott segítséget a testi kényszer alkalmazásában és a hátra helyzetbe történő bilincselésben. Az intézkedés során a panaszos folyamatosan ellenállást tanúsított, megfeszítette a testét, és nem akarta hagyni magát megbilincselni. Üvöltött, rúgkapált. K. r. főörzszászlós a többi rendőrrel biztosította az intézkedés befejezését.

A parancsnoki kivizsgálásban az alosztályvezető r. főhadnagy megjegyezte, hogy a Gy. utcai objektumban megjelent Z. Gy. országgyűlési képviselő, aki K. r. százados jelenlétében elmondta, hogy a panaszoszt az egyik tüntető társa lökte neki a rendőrnek, aki ezért elnézést is kért a rendőrtől. Ezen cselekményt ő személyesen is látta, és határozottan állította, hogy a panaszos nem lökte meg a rendőrt, hanem egyszerűen nekiesett. A képviselő ezen elmondását a rendelkezésre álló videofelvételeken több tüntető is megerősíti bekiabálásaiban.

Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés szerint a panaszoszt az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján – mint szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt – előállították elő.

Az Rtv. 33. § (1) bekezdésének a) pontja a rendőr kötelezettségévé teszi, hogy elfogja és az illetékes hatóság elé állítsa azt a személyt, akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek. A fenti rendelkezés a rendőrnek nem biztosít mérlegelési lehetőséget, hanem tettenérés esetén kötelező jelleggel írja elő az intézkedés alá vont előállítását.

Ahhoz, hogy a Testület a rendőrség által megjelölt előállítási ok megalapozottságáról állást foglaljon, azt kell mérlegelnie, hogy felmerülhetett-e a panasossal szemben bűncselekmény elkövetésének a rendőrségi fellépéshez szükséges fokú gyanúja, és ha igen, úgy megvalósult-e „tettenérés”.

Az első kérdéssel kapcsolatban a Testület utal töretlen gyakorlatára, amely szerint valamely bűncselekmény tényállásszerűségét kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem foglalhat állást abban a kérdésben, hogy valamely eljárás alá vont személy elkövetett-e bűncselekményt, azonban ha – olyan esetekben, amikor a rendőrség az intézkedés alapjaként bűncselekmény gyanújára hivatkozik – nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló magatartás értékelését, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján a Testület azt vizsgálta, hogy a panaszos részéről a bűncselekmény elkövetésének gyanúja felmerülhetett-e.

Ezzel összefüggésben a Testület fontosnak tartja hangsúlyozni: nem abban a kérdésben foglal állást, hogy a panaszos követett-e el bűncselekményt vagy sem, hanem csupán abban, hogy az adott helyen és időben rendelkezésre álló adatok alapján a rendőr gondolhatta-e azt, hogy panasossal szemben felmerül a bűncselekmény elkövetésének – a megalapozott gyanú szintjénél alacsonyabb fokú – gyanúja. Amennyiben igen, úgy a rendőri intézkedés akkor is jogszerű lehet, ha utóbb a nyomozás azt állapítja meg, hogy az érintett nem követett el bűncselekményt, vagy a bűncselekmény elkövetése nem bizonyítható. Sem az Rtv., sem a büntető anyagi, illetve eljárási szabályok nem tartalmazzák a „tettenérés” meghatározását, ezért a Testület itt is a 265/2011. (IX. 14.) számú állásfoglalásában elvégzett fogalomértelmezést követi.

A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk.) 229. § (1) bekezdése szerint „aki a hivatalos személyt vagy a külföldi hivatalos személyt jogszerű eljárásában erőszakkal vagy fenyegetéssel akadályozza, intézkedésre kényszeríti, vagy eljárása alatt, illetőleg emiatt bántalmazza, bűntettet követ el, és három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.”

A panaszos magatartásának értékelésénél a Testület megállapította, hogy a panaszosi és a rendőri állítások ellentmondásban állnak az intézkedést kiváltó mozzanat tekintetében, vagyis a tekintetben, hogy mi okozta a rendőr egyensúlyvesztését. Nem tisztázott ugyanis, hogy a panaszos meglökte az intézkedő rendőrt, őt nekilökték a rendőrnek, vagy a panaszosnak háttal álló rendőrt megdobták egy kemény tárggyal. A panaszosi és a rendőri elmondások közötti ellentmondást a Testület, mivel az intézkedést kiváltó mozzanat a rendelkezésre álló videofelvételek közül egyiken sem látható, nem tudta feloldani. Az elmondottak alapján azonban úgy értékelte, hogy minden kétséget kizáróan megállapítható, hogy K. r. főtörzsszázlósnak valami fajta erős fizikai behatás érte, amely behatást ő egyértelműen a panaszostól kiindult cselekményeként értékelt. A Testület meglátása szerint azonban az erős ütés okozta egyensúlyvesztés – bármelyik forgatókönyv szerint zajlott is le – elegendő annak megállapításához, hogy a rendőrségnek a hivatalos személy elleni erőszak megvalósulására vonatkozó helyzetértékelése nem minősüljön nyilvánvalóan megalapozatlannak.

Erre való tekintettel a Testület úgy ítélte meg, hogy a hivatalos személy elleni erőszak gyanújának a rendőri intézkedést szükségessé tevő fokú gyanúja a kérdéses esetben fennállt. Figyelemmel arra, hogy a kérdéses ütés elszenvedője az intézkedő rendőr volt, a Testület úgy ítélte meg, hogy a tettenérés feltételei is fennálltak, ezért jogszerű volt a panaszos előállítása az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján. Ennek következtében a rendőrség jogszerűen korlátozta, de nem sértette meg a panaszos személyi szabadsághoz való jogát.

2) A Testület ezt követően az előállítás időtartamát vonta vizsgálata körébe.

A rendőrség a Testület kifejezett kérésére sem jelölte meg a panaszos szabadon bocsátásának időpontját, az alosztályvezető a tájékoztató levelében úgy nyilatkozott, hogy a szabadon bocsátással kapcsolatban nem rendelkezik információval. A rendőrség az előállítás időtartamáról szóló igazolást nem küldte meg a Testületnek.

A fentiek miatt a Testület a szabadon bocsátás időpontjaként a panaszos által megjelölt időpontot, azaz 2012. július 8-án 1 óra 45 percet vette alapul. Az intézkedés kezdete a rendőri iratok szerint 2012. július 7-én 18 óra 30 perc volt, így az előállítás összesen több, mint 7 órán keresztül tartott.

Az Rtv. 33. § (3) bekezdése szerint a „rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.”

A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 30. § (3) bekezdése szerint az előállítás a fogvatartott személy szabadon bocsátásáig vagy őrizetbe vételéig, illetve előzetes letartóztatásáig, de legfeljebb az Rtv. 33. § (3) bekezdésében meghatározott ideig tart.

Az alosztályvezető tájékoztatása szerint a Gy. utcai fogdába történő beérkezést követően a panaszos befogadás előtti orvosi vizsgálaton vett részt. Mivel testén sérülések voltak, alkoholszondás ellenőrzése és a testi kényszer, illetve a bilincs alkalmazására vonatkozó meghallgatása után, további orvosi vizsgálatra az Sz. J. Kórházba szállították át. A vizsgálatok befejezése után visszaszállították a Gy. utcai fogda épületébe. A panaszos által megküldött orvosi láttelepek szerint a traumatológiai szakambulancián 21 óra 18 perckor kezdődött meg a panaszos ellátása, az ultrahang vizsgálat időpontja 22 óra 56 perc, a röntgen vizsgálatra pedig 22 óra 32 perckor került sor. Arra vonatkozóan, hogy a felvétel kiértékelése, illetve az ellátás pontosan mikor fejeződött be, nem áll rendelkezésre információ.

A Testület a panaszos előállítása során végzett eljárási cselekményeket – elhelyezés, orvosi vizsgálat, meghallgatás, kórházi ellátás, dokumentáció elkészítése – figyelembe véve úgy ítélte meg, hogy az előállítás időtartama nem volt aránytalanul hosszú, ezért emiatt sem sérült a panaszos személyi szabadsághoz fűződő alapjoga.

3) A Testület ezt követően a panaszossal szemben alkalmazott kényszerítő eszközök (testi kényszer, bilincs) jogszerűségét vizsgálta.

A panaszos elmondja, hogy a rendőri támadás során megsérült a válla, a lapockája, a nyaka, a térde (ezek hámsérülések), továbbá dereka, bal alkarja, jobb kézfeje és a tarkója. A tarkóját rúgások érték. Annak ellenére, hogy ő a legcsekélyebb ellenállást sem tanúsította, megszorongatták a nyakát, kezeit kicsavarták és megbilincseltek. A bilincselés miatt a panaszos mindkét kézfejen sérülések keletkeztek. Előadta, hogy a rabszállítóban „lekönyökölték”, kézfejjel arcon csapták, majd amikor az egyik rabszállítóból a másikba ültették át, hátulról (ököllel vagy könyökkel) megütötték.

A panaszos elmondását alátámasztják az általa megküldött orvosi láttelepek, valamint fényképfelvételek is. Az Sz. J. Kórház kezelő orvosa által 2012. július 7-én kiállított járóbeteg vizsgálati lap tanúsága a panaszoson az alábbi sérülések keletkeztek: koponya zúzódása, vállizület rándulása és húzódása, csukló és kéz egyéb részeinek zúzódása.

A kényszerítő eszközök alkalmazását, valamint az annak következtében keletkezett sérüléseket a rendőri iratok sem cáfolják, rögzítik azonban, hogy a panaszost rúgások, ütések nem érték az intézkedés során. Az előállítás végrehatásáról szóló jelentés szerint a panaszossal szemben az Rtv. 47. §-a alapján testi kényszerszerűen, és az Rtv. 48. § b), c) és d) pontjai alapján bilincset alkalmaztak 18 óra 30 perctől 19 óra 20 percig. K. r. főtörzsszáslós előadása szerint, az öt ért ütést követően azonnal megfordult felé, és a jobb karjánál megfogta a panaszost, míg Cs. r. törzsőrmester a bal karját ragadta meg és kiemelték a tömegből. Cs. r. törzsőrmester a tanult önvédelmi fogásokkal azonnal a földre vitte az „örjöngő, szitkozódó fiatalembert”, aki a hátán ért földet. Neki további két rendőr nyújtott segítséget a testi kényszer alkalmazásában és a hátra helyzetbe történő bilincselésben. Az intézkedés során a panaszos folyamatosan ellenállást tanúsított, megfeszítette a testét, és nem akarta hagyni magát megbilincselni, üvöltött, rúgkapált. K. r. főtörzsszáslós a többi rendőrrel biztosította az intézkedés befejezését. Miután a rendőrök a panaszost sikeresen hasra fordították, karjait hátra csavarták, és a jobb csuklójára rátették a bilincset. Ezután a panaszos még mindig ellenállt, a másik kezét megfeszítette, és nem akarta engedni, hogy azt hátra csavarják. Cs. r. törzsőrmester ekkor rátérdelt a hátára, amíg a másik két rendőr hátra csavarta a karját, így tudták végül megbilincselni hátra helyzetben. A kényszerítő eszközök alkalmazása során a

panaszos hátán, tarkóján, jobb vállán, a térdén, ill. a csuklóján felületi hámsérülések keletkeztek.

A parancsnoki kivizsgálás szerint a panaszos azt nyilatkozta, hogy már kb. 2-3 perce követte K. r. főörzszászlóst, hogy lekamerázza az azonosító számát, amikor az hirtelen megfordult és megtámadta. Ezt követően hirtelen több rendőr támadt rá. A földre kényszerítették és a betonon húzták. Egy esetben megrúgták a tarkóját és a hátára térdeltek. Ennek során keletkeztek a fent leírt sérülései, és elszakadt a nadrágja is. A panaszos tagadta a hivatalos személy elleni erőszak büntetének elkövetését. Elmondása szerint ő nem lökött, vagy ütött meg senkit.

a) Az Rtv. 47. §-a szerint a rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszer) alkalmazhat. A Szolgálati Szabályzat 40. §-a az Rtv. rendelkezéseit az alábbiakkal egészíti ki. A hivatkozott jogszabályhely (1) bekezdése szerint a megfogás, a leszorítás, az elvezetés vagy más, a rendőr által fizikai erőfeszítéssel alkalmazott, valamely cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására irányuló kényszerítés (a továbbiakban: testi kényszer) akkor alkalmazható, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható. A (2) bekezdés szerint a testi kényszer alkalmazása során a rendőr önvédelmi fogásokat is használhat. A rendőr a támadás céljára szolgáló eszköz használatának megakadályozása, továbbá a támadás elhárítása érdekében az ehhez szükséges erejű és irányultságú ütest vagy rúgást alkalmazhat.

A bilincs alkalmazásának szabályait az Rtv. 48. § rendezi. A hivatkozott jogszabályhely szerint a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy a) önkárosításának megakadályozására, b) támadásának megakadályozására, c) szökésének megakadályozására, d) ellenszegülésének megtörésére. A Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdése szerint „bilincs alkalmazása, az Rtv. 48. §-ában meghatározott esetekben különösen azzal szemben indokolt a) aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető, b) aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, valamint az intézkedésben közreműködőt megtámadja, c) akinek az elfogására büncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg, d) akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg, e) aki önkárosító magatartást tanúsít vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget, f) akinek fogvatartása során kísérését rendelték el, és a kísért személy veszélyessége azt indokolja, vagy g) akit egyedül intézkedő rendőr állít elő. A (6) bekezdés a) pontja szerint a bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélszerűbben választja meg azzal, hogy a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor, vagy alapos okkal tartani lehet rendőr elleni támadástól, valamint szökéstől. A (7) bekezdés szerint a rendőr az intézkedés alá vont személyt fekvő helyzetben, falnak vagy más tárgynak nyomva megbilincselheti, ha azt a személy aktív ellenszegülése, támadása, erőszakos magatartása vagy ezek kialakulásának megelőzése szükségessé teszi.

A Testület a felvételek megtekintését követően úgy ítélte meg, hogy megfelelő jogalap birtokában alkalmaztak bilincset, valamint a bilincselés érdekében testi kényszerrel a rendőrök a panaszossal szemben. A Testület jelen állásfoglalás III. rész 1) pontjában már megállapította, hogy az intézkedő rendőr alappal vélhette úgy, hogy az őt ért fizikai behatás a panaszos erőszakos magatartásának, támadásának tudható be, alappal hivatkozik ezért a bilincselés

jogalapjaként az Rtv. 48. § b) pontjára. A Testület a bilincselés érdekében alkalmazott testi kényszert is jogszerűnek ítélte, a panaszos ellenállása ugyanis kétség kívül látható a felvételen.

b) A Testületnek ezt követően azt kellett vizsgálnia, hogy a panaszos sérülései keletkezhettek-e a panaszos rendőri bántalmazása következtében, vagy azok a jogszerű kényszerítő eszközök alkalmazásának tudhatóak be.

Töretlen gyakorlatának megfelelően a Testület eljárását kizárólag a panaszost esetlegesen ért alapjogsérelem feltárására való tekintettel folytatta le – a hatáskörére irányadó jogszabályi rendelkezések értelmében álláspontját anélkül alakította ki, hogy az intézkedést foganatosító rendőrök büntetőjogi felelősségét vizsgálta volna.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának (továbbiakban: Bíróság) töretlen gyakorlata szerint (lásd például: Selmouni kontra Franciaország, Ribitsch kontra Ausztria és Tomasi kontra Franciaország) amennyiben egy személy a hatóságok őrizetébe kerül és rajta az ezen idő alatt sérülések keletkeznek, megfordul a bizonyítási teher, és a hatóságokra, illetve az érintett államra hárul, hogy valószínű magyarázatot adjon a sérülés okát illetően. Ellenkező esetben a Bíróság megállapítja az Emberi Jogok Európai Egyezménye kínzást, megalázó vagy embertelen bánásmódot tilalmazó 3. cikkének sérelmét, azaz az érintett alapjogának sérelmét (ami azonban nem jelent egyet valamely meghatározott személy büntetőjogi felelősségének megállapításával). A bántalmazás gyanúját felvető ügyekben a Testület ugyanezt a megközelítést alkalmazza.

Jelen esetben a rendőri iratok határozottan rögzítik, hogy a panaszost rúgások, ütések nem érték az intézkedés során. Azt azonban a rendőrök nem cáfolták, sőt maguk is beszámoltak róla, hogy a panaszosnak a testi kényszer alkalmazása, illetve a bilincselés közben sérülése keletkezett, aminek orvosi ellátásról gondoskodtak. Az ügyeletes orvos által felvett látletet szerint a panaszos koponyája zúzódott, vállizülete megrándult és meghúzódott, csuklója és kezének egyéb részei zúzódtak.

A fentiek alapján elmondható, hogy a panaszos és a rendőrök előadása ellentmondó, a panaszos állítása szerint az intézkedés helyszínén nem lépett fel támadólag és ellenszegülést nem tanúsított a rendőrökkel szemben, ellenben a rendőrök őt bántalmazták.

A Testület vizsgálata kapcsán utal arra, hogy az Rtv. szerint rendelkezésére álló bizonyítási eszközök köre meglehetősen szűk, az ügyészség rendelkezésére álló eszközök – szembesítés, rendőrök kihallgatása stb. – legtöbbjét nem veheti igénybe. A tényállás felderítése során ezért a Testület a panaszos és az érintett rendőrök nyilatkozatára, valamint a rendelkezésére álló videofelvételekre támaszkodhatott.

A bizonyítékok alapján elmondható, hogy a panaszosnak keletkeztek olyan sérülései, amelyek származhattak bántalmazásból, a rendőrség azonban adott magyarázatot a sérülésekre, miszerint azok a panaszos ellenszegülése miatt szükségessé vált kényszerítő eszközhasználatból erednek. Mivel az intézkedés egy meleg nyári napon történt, amikor a panaszos atlétát és rövidnadrágot viselt, a sérülések valóban keletkezhettek az aszfaltra történő leszorítás következményeként, a felvételeken ugyanakkor nem látható az intézkedés teljes egésze, így – bár a rendelkezésre álló felvételeken bántalmazás nem látható – annak megtörténtét a Testület nem tudta kizárni.

Ilyen körülmények között a Testület felelősséggel csak annyit állapíthat meg, hogy a panaszos sérülései egyaránt keletkezhettek a panaszossal szemben megfelelő jogszabályi felhatalmazás birtokában alkalmazott kényszerítő eszköz használata miatt, és jogszabályi felhatalmazáson túli fizikai erőszak alkalmazása, azaz bántalmazás eredményeként is. A Testület megítélése szerint ezért nem lehetett egyértelműen bizonyítani, hogy a panaszos sérülései jogszerűtlen rendőri fellépés miatt keletkeztek.

A jogszabályi felhatalmazáson túli fizikai erőszak alkalmazása vonatkozásában ezért a Testület arra a meggyőződésre jutott, hogy a panaszos testi épséghez fűződő alapvető jogának sérelme a konkrét esetben nem megállapítható.

4) A Testület külön pontban vizsgálta azokat a panaszos által sérelmezett rendőri bántalmazásokat, amelyek nyilvánvalóan nem minősülhettek jogszerű kényszerítő eszköz alkalmazásnak.

A panaszos sérelmezte ugyanis, hogy – a rendőri intézkedést jóval megelőzően – az A. utcában egy rendőr meglökte. Előadta továbbá, hogy amíg vártak az orvosi vizsgálatra, egy rendőr úgy ment el mellette, hogy a combján lévő műanyagszerű tárggyal arcon ütötte. A rendőr ezért elnézést kért, a panaszosnak mégis szándékosnak tűnt a mozdulat.

A panaszos által sérelmezett, jelen pontban vizsgált rendőri bántalmazások az Rtv. hivatkozott 2. §-a alapján kétségtelenül jogellenesnek minősülnének.

A műanyagszerű tárggyal való arcon ütéssel, valamint az A. utcában történt lökéssel kapcsolatban azonban a rendőrségi iratok nem tartalmaznak információt. Ezek az esetek a panasz szerint nem az intézkedő rendőröknek tudhatók be, így – mivel a rendőrök nem voltak beazonosíthatóak – a történetek rekonstruálására sem volt mód.

Tekintettel arra, hogy az előadások között feszülő ellentétet a Testület egyéb bizonyítási eszköz hiányában nem tudta feloldani, arra a megállapításra jutott, hogy a panasz ezen része vonatkozásában a panaszos **testi épséghez fűződő alapvető jogának megsértése nem megállapítható.**

5) A Testület ezt követően a panaszos azonosító szám viselésével, valamint bemutatkozással kapcsolatos sérelmét vizsgálta az intézkedő rendőr vonatkozásában.

Az Rtv. 20. § (1) bekezdése szerint a rendőrt az intézkedés során az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja. A (2) bekezdés szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről és előterjesztésére nyitva álló határidőről.

A rendőri intézkedés alakításait tovább részletezi a Szolgálati Szabályzat 5. §-ának (1) és (2) bekezdése. A hivatkozott jogszabályhelyek szerint az intézkedést a rendőr – az Rtv. 20. § (2) bekezdésének első mondatában meghatározottak közlését megelőzően – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha a rendőr egyenruhát visel, tisztelgéssel kezdi meg. A polgári ruhában

intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt szolgálati igazolványát és azonosító jelvényét felmutatja. A rendőri intézkedés eredményességének veszélyeztetésére figyelemmel a fentiek intézkedés megkezdését megelőző közlése akkor mellőzhető, ha az ott meghatározott információk előzetes közlése, valamint a szolgálati igazolvány és az azonosító jelvény felmutatása az intézkedés megtételét lehetetlenné teszi, vagy annak eredményességét aránytalan mértékben veszélyezteti.

A Testület kiemelt jelentőséget tulajdonít az intézkedés alá vontak tájékoztatásának, hiszen csak az állampolgárok megfelelő informálása mellett érvényesülhet megfelelően a jogbiztonság elve.

Az alosztályvezető tájékoztatása szerint az illetékes Osztály rendezvény biztosítására vezényelt állományának öltözetét és felszerelését a feladat megkezdése előtt a csoportparancsnokok ellenőrizték, és hiányosságot nem tapasztaltak. Az állomány a bevetési ruházatán a szolgálati jelvényt jól látható módon viselte. A testvédő felszerelés viselése során – mivel azon nincs kialakítva a megfelelő és egységes rögzítési lehetőség – előfordulhatott, hogy a hímzett azonosító, vagy a szolgálati jelvény nem volt jól látható, azonnal olvasható módon elhelyezve. A sisakszámok minden egyes rendőrnél jól láthatóak voltak, azok alapján bármelyik rendőr akár messziről is, jól beazonosítható volt. A tájékoztatás szerint az intézkedés megkezdésekor az Rtv. 20. §-ában foglaltak az idő rövidsége miatt nem teljesülhettek, azonban a néhány perc múlva megérkező előállító gépkocsihoz történő kísérés során sor került rájuk.

Mivel a rendőrségi videofelvétel a rendőrség állítását támasztja alá (azon látható ugyanis hogy K. r. törzsszámszlós azonosító száma a bevetési öltözetén), a Testület megállapította, hogy **az azonosító szám viselésével kapcsolatban nem érte sérelem a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogát.**

A bemutatkozással kapcsolatban azonban a Testület nem tudta feloldani a panaszosi és a rendőri előadás között feszülő ellentétet, ezért úgy foglalt állást, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga a bemutatkozás tekintetében nem megállapítható.

6) A panaszos sérelmezte, hogy előállításának ideje alatt nem jutott ételhez.

A Testület kifejezetten kérte a rendőrségtől a panaszos szabadságkorlátozásával összefüggésben tett nyilatkozatainak megküldését, erre azonban nem került sor. A Testület kifejezetten a panaszos étkeztetésére irányuló kérdésére az alosztályvezető azt választ adta, hogy azzal kapcsolatban nem rendelkezik információval.

Az étkeztetés szabályait a Szolgálati Szabályzat 31. § (11) bekezdése rögzíti. A hivatkozott jogszabályhely szerint „a személyi szabadság elvonása első 5 óráját követően az intézkedést fogantató rendőri szervnek kell gondoskodni a fogvatartott személy élelemmel történő ellátásáról. A fogvatartott személy étkezése az előállító helyiségben történik. Az étel kiosztását a felügyeletet ellátó rendkívüli őr végzi. Ha a rendkívüli őr nem rendelkezik az étel kiosztásához szükséges egészségügyi dokumentációval, akkor az élelmiszer kicsomagolását nem végezheti. A fogvatartott ilyen esetben előrecsomagolt élelmiszerekkel és az annak elfogyasztásához szükséges egyszer használatos evőeszközökkel látható el. A rendkívüli őr feladatokkal megbízott rendőr löfegyverét ezen feladat ellátása alatt nem viselheti.”

A fenti rendelkezés a fogvatartás időtartamához köti az étkeztetést, előírja, hogy 5 órát meghaladó előállítás esetén kell gondoskodni az előállított étkeztetéséről. Jelen esetben az előállítás időtartama az öt órát jelentősen meghaladta, így a rendőrségnek kötelessége lett volna a panaszost az étkeztetés tekintetében nyilatkoztatni, és kérés esetén számára ételt biztosítani.

Tekintettel arra, hogy a rendőrség a Testület kifejezett kérdése ellenére sem nyilatkozott a panaszos étkeztetése tekintetében a Testület a panaszos előadását fogadta el, és megállapította, hogy **sérült a panaszos emberi méltósághoz fűződő alapvető joga amiatt, hogy előállításának ideje alatt nem kapott ételmezt.**

7) A panaszos sérelmezi, hogy vizet csak a kórházban kapott, pedig azt többször is kért a fogvatartása alatt.

Rtv. 2. §-a szerint „a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.” A 18. § (2) bekezdése szerint a rendőrség gondoskodik a fogvatartott elhelyezéséről, a fogvatartás miatt bekövetkező egészségkárosodás megelőzéséhez szükséges ellátásáról.

Az alosztályvezető tájékoztatása szerint a Gy. utcai fogdában a panaszos és a körülötte tartózkodó rendőrök is kaptak vizet az épületben szolgálatot teljesítő polgári ruhás rendőröktől. Az, hogy erre a panaszos kórházba szállítása előtt vagy után került sor, a rendőri válaszból nem derül ki egyértelműen.

A Testület a panaszosi és a rendőri állítás közötti ellentmondást egyéb bizonyítási eszköz hiányában nem tudta megnyugtatóan feloldani, ezért úgy foglalt állást, hogy a panaszos emberi méltóságának sérelme az elhelyezés körülményeivel kapcsolatban nem megállapítható.

8) A panaszos sérelmezte, hogy az intézkedés során tőle elvett fényképezőgép memóriakártyájáról minden fotót és videót töröltek. Hozzátette, hogy amikor a Gy. utcában belenyúlt az övtáskájába, a jobb kezébe fogta a fényképezőgépet. Egy szemüveges rendőr ezt gyorsan kikapta a kezéből, szétszedte, és kivette belőle az elemeket és a memóriakártyát. A panaszos a fentieket a Testület panaszirodáján – az eset előzményeként – azzal egészítette ki, hogy az övtáskájába a rendőr tette vissza a gépet, amit ő a Gy. utcában kapcsolt be. A memóriakártyán ekkor már nem voltak képek, ezért a panaszos szerint kitörölte azokat a rendőr. Memóriakártyáját az intézkedés óta nem kapta vissza.

Az alosztályvezető tájékoztatása szerint arra vonatkozóan, hogy kivették-e a panaszos fényképező gépéből a memóriakártyát, csak a panaszos elmondása áll rendelkezésre. A felvételek memóriakártyáról történő letörléséről, illetve a kártya szakértői vizsgálatáról az osztályvezető nem rendelkezik információval.

A panaszos állítását erősíti az a panaszos által megküldött, az intézkedés helyszínén készített fényképfelvétel is, amelyen látható, ahogy egy, az intézkedésben részt vevő rendőr a panaszos fényképezőgépét a kezében tartja és annak gombjait éppen megnyomja.

A Testület a panasz ezen része kapcsán ismételten felhívja a figyelmet az Rtv. 2. §-ára, amely szerint „a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.”

Jelen estben a Testület a panaszos előadását fogadta el, mivel azt egyrészt a rendőrség nem cáfolta, másrészt a panaszos az állítását részben alátámasztó felvételt is megküldött a Testületnek. **Ezért megállapította, hogy az eljáró rendőrök felhatalmazás nélkül törölték a panaszos fényképezőgépének memóriakártyáján tárolt felvételeket, súlyosan megsértve ezzel a panaszos tulajdonhoz fűződő alapvető jogát.**

9) A panaszos sérelmezte, hogy az orvosi szoba előtti váróban két rendőr is rögzítette egy lapra az adatait.

Az Rtv. 29. § (1) bekezdés a) pontja szerint a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani. Ugyanezen jogszabályhely (3) bekezdése szerint „ha további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják, az igazoltatás során rögzíteni kell az igazoltatott személyazonosító adatait, az igazolvány sorozatát és számát, az igazoltatás helyét, idejét és okát, valamint - az (1) bekezdés b) pontjában meghatározott felkérés teljesítése esetén - az igazoltatott személy lakóhelyét, tartózkodási helyét.”

Tekintettel arra, hogy a Testület jelen állásfoglalás III. részének 1) pontjában arra a megállapításra jutott, hogy jogszerű volt a panaszos előállítása, a panaszos igazoltatását, illetve a további intézkedéshez – pl.: az előállításról szóló igazolás kiállításához, a rendőri jelentés elkészítéséhez – szükséges adatainak rögzítését is nyilvánvalóan jogszerűnek kell tekinteni az Rtv. 29. § (1) a) pontja alapján

Fentiek alapján a Testület úgy ítélte meg, hogy jogszerű volt az adatok rögzítése, ezért nem sérült a panaszos személyes adatok védelméhez fűződő alapjoga.

10) A panaszos több ponton is sérelmezte a rendőrök hangnemét.

Előadása szerint a szolgálati gépjárműnél a rendőrök több megengedhetetlen megjegyzést is tettek. K. r. főtörzsszázlós például a jármű oldalánál állva jól érthetően megjegyezte: „na te kis fasz, most meg lesz a címed”, illetve utalásokat tett, hogy találkozni fognak még a jövőben. A panaszos ezt egyértelműen fenyegetésnek élte meg, meggyőződése szerint annak is szánta a rendőr. Megengedhetetlen hangnemben beszéltek vele út közben a rendőrkapitányságra, továbbá a rendőrkapitányság épületében is, ahol egy szemüveges rendőr hangosan kijelentette, hogy amennyiben a panaszos csak ránéz a fényképezőgépre, előtte fogja darabokra törni. A panaszos – elmondása szerint – normális hangnemben közölte vele, hogy ehhez nincs joga, amire a rendőr elkiáltotta magát a folyosón: „Itt én vagyok a jog!”

A Testület a panasz ezen része kapcsán emlékeztet az Rtv. fentebb hivatkozott 2. §-ára. Szükségesnek tartja kiemelni továbbá a Független Rendőri Szakszervezet főtitkárának, az Országos Rendőrfőkapitánynak, és a Belügyi és Rendvédelmi Dolgozók Szakszervezete főtitkárának a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexét kihirdető, 2007. július 4-

én Budapesten kelt közös nyilatkozatát (a továbbiakban: Etikai Kódex), amely iránymutatásul szolgál a Rendőrség számára a rendőrök által követendő magatartás tekintetében. Az Etikai Kódex 1. pontjának második mondata a rendőrré vonatkozóan előírja: „Önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie.” Az 5. pont szerint: „[a] rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit [...] indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz [...] megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint: „[t]udatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület jelen esetben is irányadónak tartja a korábbi állásfoglalásaiban [pl. 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás] megfogalmazottakat, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, az államszervezetben belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.” Az országos rendőrfőkapitány 2008. szeptember 10-én kelt, 25800/6/2008. RP. sz. határozatában ezzel a megközelítéssel egyetértett, és azt is kimondta, hogy még az intézkedés alá vontak „provokatív, durva, sértő magatartása sem mentheti az intézkedő rendőr ehhez hasonló viselkedését.”

Az alosztályvezető tájékoztatása szerint a panaszosi állítással ellentétben a testi kényszer és bilincselés alatt a rendőrök csupán felszólító módon beszéltek a panaszossal, mivel ő aktívan ellenszegült a rendőri intézkedésnek. Az előállító gépjármű megérkezéséig egy szolgálati buszhoz kísérték és oda beültették a panaszost. Hangnemből normális volt, a jelentések szerint nem volt fenyegető.

A panaszosi és a rendőri előadás közötti ellentmondást a Testület a videofelvételek megtekintésével sem tudta feloldani. A felvételeken a rendőrök kulturált hangnemen beszélnek a panaszossal, ugyanakkor nem látható a teljes intézkedés, így a Testület a panaszos által sérelmezett megjegyzések elhangzásának lehetőségét sem tudta kizárni.

A fentiek miatt a Testület úgy foglalt állást, hogy a rendőri hangnem tekintetében a panaszos emberi méltóságának sérelme nem megállapítható.

11) A panaszos sérelmezte továbbá, hogy a Gy. utcában egy rendőr ráparancsolt, hogy üljön le háttal a fűtőtestnek, amit ő megalázónak érzett, ezért udvariasan jelezte, hogy ennek nem veti alá magát.

A Testület a panasz ezen része kapcsán ismételt felhívja a figyelmet az Rtv. 2. §-ára, amely szerint „a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.”

Tekintettel arra, hogy a konkrét esetben a panaszos nem fejtette ki, hogy pontosan miért érezte megalázkodónak a fűtőtest mellé ülést, továbbá arról is beszámol, hogy az erre irányuló rendőri felszólításnak egyébként nem engedelmeskedett, a Testület úgy ítélte meg, hogy e tekintetben nem sérült az emberi méltósága.

12) A panaszos azon sérelmeit, hogy nem kapott megfelelő tájékoztatást a helyszínen lévő rendőröktől, illetve nem teljesítették a kéréseit, a Testület több vonatkozásban is vizsgálta.

A panaszos sérelmezte, hogy a helyszínparancsnok nem teljesítette azon kérését, hogy jelezze az egyik beosztottjának, hogy ne provokálja a helyszínen lévő békés embereket. Mosolyogva annyit mondott kollégájának, hogy majd egy kávé mellett megbeszéljük. Előadta továbbá, hogy a tudomására jutott, hogy a [...] sisakszámot viselő rendőr a gumibotjával csapkodta az embereket. A rendőr a sorfal mögött állt, amikor a panaszos lefénycépezte, és a videofelvételt készítve kérdéseket intézett hozzá. A rendőr ezekre nem reagált, azonban szemlátomást bosszantotta, és igyekezett a panaszost elkerülni.

A panasz első felével kapcsolatban az alosztályvezető azt a tájékoztatást adta, hogy mivel a K. téren egy időben több, a rendezvénybiztosítással összefüggő feladatot végrehajtó parancsnok is volt a BRFK, illetve a Készenléti Rendőrség állományából, azon parancsnok személye, akivel a panaszos beszélt, nem beazonosítható.

K. r. főtörzszászlós a panasz őt érintő részével kapcsolatban előadta, hogy – mivel folyamatos verbális agresszióknak voltak kitéve, illetve pár ember a tömegből át akart jutni a sorfalon – a sor zárásával, kiegyenesítésével foglalkozott, és ahol szükség volt rá, rövid utasításokat adott. A tömegből ezt jól látták, és többen – köztük feltehetően a panaszos is – úgy gondolták, hogy K. r. főtörzszászlós a parancsnok, aki az egész műveletet irányítja, ezért neki szegezték a kérdést, illetve többen egymást buzdították, hogy, „a bajuszost kérdezzétek meg, hogy mi történt”. K. r. főtörzszászlós már a sorfal mögött tartózkodott, amikor a panaszos folyamatosan szidalmazni kezdte, miközben egy kis kamerát tartott felé. A r. főtörzszászlós nem foglalkozott vele, mert a sorok rendezésével volt elfoglalva. A panaszosnak láthatóan meggyőződése lehetett, hogy K. r. főtörzszászlós a biztosítás parancsnoka. A tömegben is megpróbálta ezt a téves eszméjét tudatosítani, mert „folyamatosan üvöltött, hogy a bajuszos a parancsnok”, illetve többször kiabált a r. főtörzszászlós felé, hogy „te vagy a parancsnok, feleljél már, hogy mi a kurva anyátokért vagytok itt, miért véditek a buzikat?” K. r. főtörzszászlós egy pillanatra megállt, és közölte vele, hogy nem ő a parancsnok, hanem Sz. alezredes, akire rá is mutatott. K. r. főtörzszászlós ezután a panaszost ott hagyta, és tovább rendezte a sorokat. Ezt követően Z. Gy-vel folytatott egy rövid beszélgetést, amit a panaszos is látott, és a r. főtörzszászlós meglátása szerint ez csak meg inkább elmélyítette benne azt a tévhitet, hogy ő a parancsnok, mert folyamatosan követte őt és kérdezett. A kérdések közben folyamatosan szidalmazta is a r. főtörzszászlóst. Nem voltak azonban olyan jellegű kérdései, amikre a válaszok ne lettek volna egyértelműek, K. r. főtörzszászlós véleménye szerint csak a figyelmét akarta elterelni. Ezért nem is foglalkozott vele, mert a csoportja tagjainak az irányításával volt elfoglalva. Nem sokkal később kapták az utasítást a bontásra, mivel a zárásra már nem volt szükség a továbbiakban. K. r. főtörzszászlós kiadta a csoportjának az utasítást a sorakozóra, eközben a panaszos még mindig arrogánsan követelte, hogy feleljen neki, miért ütötte meg a kollégája gumibotot a barátját, miért mentek oda, és miért védik a melegeket stb. Ezzel egy időben fényképezte a r. főtörzszászlós védőruházatán elhelyezett azonosítóit. A r. főtörzszászlós nem tulajdonított neki jelentőséget, a kollégákat irányította, a panaszosnak hátat fordított.

Az Rtv. 24. §-ának (1) bekezdése kimondja, hogy a rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáfordulónak a tőle elvárható felvilágosítást megadni. A törvényhelyhez fűzött miniszteri indokolás szerint a felvilágosítás-adási kötelezettség tartalma pontosan nem határolható be, de a kérés teljesítése csak akkor tagadható meg, ha jogszabályba ütközik, vagy ha az a szolgálat ellátását, illetőleg a rendőri intézkedés végrehajtását késlelteti, illetve más módon veszélyezteti.

A jogállamiság követelményét és a jogbiztonság elvét a jogalanyok tekintetében a tisztességes eljáráshoz való jog testesíti meg. Amennyiben a rendőrség – mint kiemelten fontos közhatalmi funkciót ellátó és a társadalmi együttélési normák betartatásáért elsődlegesen felelős szerv – részéről fellépő személy eljárása nem felel meg a jogszabályoknak, sérül a tisztességes eljáráshoz való jog, különösen, ha az intézkedő rendőr olyan normákat nem tart be maradéktalanul, amelyeknek éppen az a funkciója, hogy lehetővé tegyék a rendőri intézkedések jogszerűségének valamiféle kontrollját az intézkedés alá vont személy részéről.

a) Azon sérelem kapcsán, hogy a helyszínparancsnok nem teljesítette a panaszos kérését, miszerint jelezze az egyik beosztottjának, hogy ne provokálja a helyszínen lévő békés embereket, a Testület az alábbi megállapításra jutott.

A Testület töretlen gyakorlata szerint elfogadja azt a panaszosi állítást, amelyet a rendőrség nem cáfol, jelen esetben azonban nem értékelte a rendőrség terhére az alosztályvezető azon tájékoztatását, hogy az érintett rendőr személye – mivel a helyszínen több helyszínparancsnok is szolgálatot teljesített – nem beazonosítható. A Testület elhatározását az is erősítette, hogy a panaszos beadványában maga sem jelölte meg – akár, ahogy ezt a többi bepanaszolt rendőr esetében tette, egy jellemző tulajdonság körülírásával – azt a rendőrt, akinek az eljárását panaszolta.

Fentiek miatt a Testület úgy ítélte meg, hogy a panasz ezen része tekintetében a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem megállapítható.

b) A panaszos azon sérelme kapcsán, hogy K. r. főtörzssászlós nem reagált a kérdéseire, a Testület a következőket rögzíti.

A Testületnek a konkrét esetben azt kellett eldöntenie, hogy a hivatkozott jogszabályhely alapján a panaszos alappal várhatta-e el a pontos rendőrségi tájékoztatást, illetve magatartása alkalmas volt-e arra, hogy a rendőr intézkedését hátráltassa.

Nincs ellentmondás a panaszosi és a rendőri elmondásban a tekintetben, hogy a r. főtörzssászlós a panaszos kérdését nem válaszolta meg. Ellentét ott figyelhető meg, hogy míg a beadvány szerint a panaszos a r. főtörzssászlóst vonta kérdőre amiatt, hogy tudomása szerint gumibotot használt, a rendőri jelentések szerint azzal a kérdéssel fordult a r. főtörzssászlóshoz, hogy miért alkalmazott gumibotot az egyik kollégája egy tüntetővel szemben. Az iratok egybehangzóak a tekintetben, hogy a panaszos a rendőrt folyamatosan követte, és eközben kamerázott is.

Megállapítható tehát, hogy a panaszos – akármelyik előadás is bizonyulna helytállónak – egy valaki mással szemben fogatosított olyan intézkedéssel kapcsolatban tett fel kérdéseket, aminek ő maga nem volt szemtanúja.

A Testületben a videofelvételek megtekintését követően az a benyomás alakult ki, hogy a panaszosnak a helyszínen tanúsított magatartása alkalmas lehetett arra, hogy a r. főörzsászlóst feladata ellátásában akadályozza, ezért e tekintetben gondos mérlegelés eredményeként a rendőri előadást fogadta el. **A fenti megállapítás, valamint az a tény, hogy a panaszos egy valaki mást érintő intézkedés miatt vonta kérdőre a rendőrt, összességében arra a megállapításra vezette a Testületet, hogy nem érte sérelem a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogát amiatt, hogy a r. főörzsászlós nem válaszolta meg a kérdéseit.**

13) A panaszos meglátása szerint a rendőrségi felvételt készítés készletező jellegű volt, ezért a Testület vizsgálta annak jogszerűségét.

Az Rtv. 42. § (1) bekezdése biztosítja a rendőrség számára azt a lehetőséget, hogy a célhoz kötöttség elvét tiszteletben tartva felvételt készítsen. A hivatkozott jogszabályhely szerint „a rendőrség a rendőri intézkedéssel, illetve az ellátott szolgálati feladattal összefüggésben az intézkedéssel érintett személyről, a környezetéről, illetőleg a rendőri intézkedés szempontjából lényeges körülményről, tárgyról képfelvételt, hangfelvételt, kép- és hangfelvételt (a továbbiakban: felvétel) készíthet. A (6) bekezdése ad eligazítást abban a kérdésben, hogy mely törvényes célokra használhatóak fel a rendőrségi felvételek: az a) pont szerint az (1) bekezdés alapján készített felvétel, illetve az abban szereplő személyes adat „csak a rögzítés helyszínén elkövetett bűncselekmény, szabálysértés vagy a közlekedés szabályainak megsértése miatt indult büntető-, szabálysértési vagy más hatósági eljárás során, körözött személy vagy tárgy azonosítása vagy a rendőri intézkedés jogszerűségének közigazgatási eljárásban történő vizsgálata céljából, illetve az érintett személy jogainak gyakorlása érdekében használható fel”.

A Testület korábbi állásfoglalásaiban is kifejtette már álláspontját, miszerint egyértelmű, hogy a felvételek készítése során ezen célokra, továbbá a személyes adatok védelméről és a közérdekű információk nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (a továbbiakban: Avtv.) 5. §-ában foglalt célhoz kötöttség – alkalmasság, feltétlen szükségesség, arányosság – elvére figyelemmel kell eljárni. Az Avtv-t időközben az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény hatályon kívül helyezte, azonban a jogszabály 4. §-a az adatkezelés elveit az Avtv. hivatkozott rendelkezéseivel megegyezően határozza meg. A fentiekben kifejtettek következnek az Rtv. 11. § (1) bekezdéséből, amely szerint a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni. A felvételt készítés, mint rendőri intézkedés kapcsán érvényesül ezen túlmenően az Rtv. 15. §-a is („a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával”), amely szintén a törvényes céllal arányos rendőri tevékenység követelményét tételezi.

Az adatvédelmi biztos az 502/P/2008. számú ügyben rögzítette azon megállapítását, miszerint a jogszerű rendőrségi kamerahasználat feltétele, hogy a törvényi felhatalmazás köre mellett a rendeltetésszerű használatra is ügyeljenek, hiszen csak így felelhet meg a felvétel készítés által megvalósított alapjog-korlátozás a célhoz kötöttség és arányosság elvének.

A rendőrség a Testületnek a felvételt készítés célját firtató kérdésére mindössze azt a választ adta, hogy a felvételeket megküldték a BRFK illetékes Osztályának. A megküldött felvételek – ahogy a jelen állásfoglalás II. részében ismertetésre került – tartalmazznak képsorokat a panaszossal szembeni intézkedéssel összefüggésben. Megállapítható, hogy a felvételek

jelentős része a tömeget, annak mozgását rögzíti, ami a történetek utólagos megítéléséhez elengedhetetlen. Kifejezetten egyes személyeket jellemzően csak akkor rögzítettek, ha azok szóváltásban illetve összetűzésbe kerültek a rendőrökkel. A rendőrség az előző évek hasonló rendezvényei alapján alappal számíthatott arra, hogy a rendőri intézkedésekkel összefüggésben számos panasz érkezik majd, az eljárások során pedig a videofelvételek kiemelkedő jelentőséggel bírnak. Itt jegyzi meg a Testület, hogy a felvételek maradéktalan beszerzését maga a panaszos is kifejezetten kérte a beadványában.

A Testület meglátása szerint nem állítható ezért, hogy a helyszínen eljáró rendőrök szolgálati feladatainak ellátásával összefüggésben a felvétel készítése eleve indokolatlan volt. **A Testület meglátása szerint a rendőrségi felvételek készítése úgy a célhoz kötöttség, mint az arányosság elvének is megfelelt, ezért az nem sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő alapjogát.**

14) A panaszos beadványában sérelmezte, hogy a rendőrök többször is kérték, fejezze be a kamerázást, de mivel ezen kérésüket nem tudták jogszabályi hivatkozással alátámasztani, a panaszos folytatta a felvételek készítését.

A rendőri intézkedések rögzítésével kapcsolatban megoszlik a joggyakorlat. A Testület 120/2008. (X. 21.) számú állásfoglalásának előkészítése során a rendőrség több képviselője is úgy nyilatkozott, hogy a felvételek készítése önmagában nem, csupán a felvétel közzététele kapcsán merülnek fel jogi aggályok.

Az ORFK egyik főosztályvezetője szerint „az intézkedő rendőr nem közszereplő, intézkedése során az esemény fotózható, a rendőr arcképe azonban annak előzetes hozzájárulása nélkül nem hozható nyilvánosságra. Ez viszont nem jelenti azt, hogy a közterületen intézkedő rendőrökről egyáltalán ne lehetne felvételt készíteni, azonban a felvételek készítése kizárólag az érintettek számára is nyilvánvaló módon történhet. A felvétel készítésekor sem lehet viszont az intézkedő rendőrt akadályozni a feladatainak ellátásában, és amennyiben erre sor kerül, úgy a rendőr – nem kifejezetten a felvétel készítése, hanem az intézkedés akadályozása miatt – megteheti a szükséges további intézkedéseket.”

A BRFK egyik Jogi Csoportjának vezetője arra az álláspontra helyezkedett, hogy a magánszemély a rendőrt mind egyenruhában, mind civilben foganatosított intézkedése során jogosult lefényképezni, azonban arcmásának közzétételéhez kifejezett hozzájárulása szükséges. Ez viszont nem jelenti azt – értelmezése szerint –, hogy magánszemély nem fényképezheti az intézkedést, mivel a rendőrség nem lehet „arc nélküli” az intézkedései során sem. A csoportvezető kifejtette továbbá, hogy önmagában a rendőr fényképezése nem lehet jogalapja a fényképező személy elleni intézkedésnek.

Ezzel a rendőrségi véleménnyel összhangban a Testület is arra az álláspontra helyezkedett, hogy az Alkotmánybíróság 54/2000. (XII. 18.) AB határozata alapján fokozott közérdek fűződik az esetleges rendőri jogszétkészítések dokumentálhatóságához. A Testület álláspontja szerint a rendőr valóban nem tekinthető közszereplőnek, azonosításához viszont közhatalmgyakorlása során közérdek fűződik. Abban az esetben, ha – mint a panaszos által lefényképezett eseménynél is történt – a rendőr intézkedik, kényszerítő eszközt alkalmaz, arcával is vállalnia kell a cselekményt. Mindezek alapján a Testület arra az álláspontra helyezkedett, hogy a rendőri intézkedések dokumentálása önmagában nem törvénysértő, azt a rendőr nem tilthatja meg és további intézkedést sem alapíthat a felvételek készítésére. Más a helyzet akkor, ha a dokumentálás oly módon történik, hogy az akadályozza a rendőri

intézkedést. Ilyen esetben indokolt lehet az abbahagyásra történő felszólítás, és annak megtagadása esetén további rendőri intézkedés is szóba jöhet.

Tekintettel arra, hogy a panaszos beadványában nem jelölte meg konkrétan, hogy mikor, hol és mely rendőrök kérték arra, hogy hagyjon fel a kamerázással, ezt általános jelleggel sérelmezte, ezen párbeszédre rekonstruálására a Testületnek nem volt módja. **Figyelemmel azonban arra, hogy a panaszos maga is leírja, hogy a felvételt készítést tovább folytathatta, a Testület úgy ítélte meg, hogy e vonatkozásban nem érte sérelem a tisztességes eljáráshoz való alapvető jogát.**

IV.

A Testület megítélése szerint a fenti alapjogsérelmek elérik a súlyosság azon fokát, amely indokoltá teszi a panasz és az állásfoglalás megküldését az országos rendőrfőkapitánynak, ezért a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2013. február 27.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
előadó testületi tag